

The background features a warm orange-to-yellow gradient. In the top right, there is a faint, light-colored circular icon containing two overlapping document-like shapes. In the bottom right, a large, light-colored 'cc' logo is partially visible. On the left side, there are faint, light-colored circular and geometric shapes, including a stylized 'BY' logo.

Veřejné licence v České republice

Matěj Myška

Libor Kyncl

Radim Polčák

Jaromír Šavelka

Veřejné licence v České republice

Matěj Myška, Libor Kyncl, Radim Polčák, Jaromír Šavelka

verze 1.0

Publikace byla financována z projektu
„Projekt integrace veřejných licencí“
reg. číslo P408/12/2210
podpořeného z Grantové agentury ČR.

Autoři jednotlivých kapitol:

Matěj Myška (II., III., VI., VII., Přílohy)

Libor Kyncl (V.)

Radim Polčák (I.)

Jaromír Šavelka (IV.)

Publikace byla financována z projektu „Projekt integrace veřejných licencí“ reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR.

Pro sazbu publikace byly použity fonty Tex Gyre Adventor (zpřístupněný pod GUST e-Foundry License; <http://www.gust.org.pl/fonts/licenses/GUST-FONT-LICENSE.txt>) a Charis SIL (zpřístupněný pod SIL Open Font License; http://scripts.sil.org/cms/scripts/page.php?item_id=OFL_web)

© Masarykova univerzita, 2012

Grafická úprava © Petr Šavelka, 2012

This edition © Tribun EU, 2012

ISBN: 978-80-263-0343-5 (tištěná verze)

ISBN: 978-80-263-0344-2 (online verze)

Elektronická verze publikace je dostupná z: <http://flip.law.muni.cz>

Vážení čtenáři,

do rukou (resp. na obrazovky Vašich monitorů) se Vám dostává první verze publikace “Veřejné licence v českém právu”. Jedná se o dílo v českém prostředí ojedinělé, jelikož problematice veřejných licencí je zatím věnována nedostatečná pozornost. Přitom se veřejné licence (a zejména jejich nejpopulárnější varianta Creative Commons) stávají stále častěji denním chlebem všech tvůrců, vědců či umělců. Jejich užívání s sebou přináší doposud neznámé právní komplikace. Cílem této příručky je srozumitelnou formou představit jejich fungování a poskytnou návod pro jejich bezproblémovou aplikaci. Cílovou skupinou čtenářů jsou všichni uživatelé těchto licencí, zejména autoři, umělci, akademici a knihovníci - tedy osoby často bez právního vzdělání. Tomu odpovídá způsob a struktura výkladu, v němž jsme se snažili zajistit maximální přehlednost, přístupnost a srozumitelnost. Pro nutné pochopení širších souvislostí aplikace veřejných licencí nastiňujeme v první kapitole základy autorského práva, jelikož veřejné licence jsou pouze jeho specifickou výsečí. Jednotlivé právní aspekty veřejných licencí, tj. jejich právní povaha, způsob jejich uzavírání a vymahatelnost jsou pak obsahem kapitoly druhé.

Tato kapitola tak uzavírá obecný výklad o veřejných licencích, jejichž prostudování lze doporučit všem zájemcům o tuto problematiku. Dále pak následují kapitoly o aplikaci veřejných licencí v konkrétních oblastech - zájemce si tedy může vybírat dle oblasti svého profesního působení případně konkrétního řešeného problému. Specificky jsme se zaměřili na aplikaci veřejných licencí v akademické praxi, při vývoji software a při licencování informací veřejné správy. Co do struktury obsahuje každá z těchto zvláštních kapitol přehled a výklad relevantních právních ustanovení doplněný teoretickým pojednáním k dané problematice. Zejména je však pozornost věnována praktickým aspektům aplikace veřejných licencí formou otázek a odpovědí na konkrétní příklady z praxe, které jsou od textu odlišeny šedým podbarvením a symbolem tužky. Rozšiřující informace k tématu nalezne čtenář v šedém boxu označeny ikonou otazníku.

Při využívání veřejných licencí lze obecně v těchto specifických oblastech rozlišit dva okruhy problémů. První z nich se týká užívání děl licencovaných pod veřejnými licencemi. Druhý okruh problémů vzniká při zveřejňování děl pod veřejnými licencemi. Tyto otázky pak budou adresovány z pozice všech zainteresovaných subjektů. Jistou daní za takto rozsáhlý záběr bylo omezení hloubky výkladu. Čtenáře se zájmem o prohloubení konkrétní oblasti si však dovoluujeme odkázat na anotovanou bibliografii.

Doufáme, že se příručka stane primárním referenčním pramenem pro aplikaci veřejných licencí v českém právním prostředí. Jsme si vědomi toho, že řada vysoce problematických a přitom praktických otázek zde není adresována, zejména se pak jedná o vztah veřejných licencí a kolektivní správy a jejich mezinárodněprávní aspekty. Tato témata jsou dalším předmětem výzkumu projektu „Projekt integrace veřejných licencí“ reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR. Více informací o tomto projektu naleznete na jeho webových stránkách www.flip.law.muni.cz.

Jelikož je ale, jak známo, teorie šedá a zelený je strom života, je nám již nyní jasné, že jsme nebyli určitě schopni pokrýt i další možné aplikační problémy, které vznikly s používáním veřejných licencí. Proto oceníme veškeré připomínky, náměty, nápady, podněty pro další vydání publikace na e-mailové adrese flip@law.muni.cz.

Kolektiv autorů
V Brně,
prosinec 2012

Obsah

I. Úvod do autorského práva.....	9
Smysl práva duševního vlastnictví.....	9
Autorské dílo.....	11
Práva k autorskému dílu.....	13
Užití autorských děl jinými osobami než autorem – licenční smlouvy.....	17
Užití autorských děl jinými osobami než autorem – volná užití a zákonné licence.....	20
Zvláštní případy výkonu majetkových práv autorských.....	22
II. Veřejné licence v českém právu.....	29
Vyjasnění pojmů veřejná, svobodná, volná, otevřená licence.....	29
Uzavírání veřejných licencí.....	31
Licence Creative Commons.....	35
Licenční prvky licencí Creative Commons.....	38
III. Veřejné licence v akademické praxi.....	51
Veřejné licence v akademické praxi při užívání cizích děl.....	52
Veřejné licence při zveřejňování vlastních vědeckých děl.....	55
IV. Veřejné licence a software.....	61
Užívání softwaru šířeného za podmínek některé veřejné licence.....	62
Zpřístupnění vlastního softwaru pod veřejnými licencemi.....	65
V. Veřejné licence a informace veřejného sektoru.....	71
Právní režim informací veřejného sektoru.....	73
Autorskoprávní ochrana informací veřejného sektoru.....	76
Licencování databází a PSI.....	81
Veřejné licence u orgánu veřejné moci.....	83
Licencování databází pomocí veřejných licencí a PSI.....	89
Zákaz exkluzivních dohod.....	95
Zákaz diskriminace při poskytování PSI.....	97
Přínos veřejných licencí a dalšího využití PSI pro orgán veřejné moci.....	100
VI. Závěr.....	105
Zpřístupnění díla pod veřejnými licencemi.....	105
Užívání díla pod veřejnými licencemi.....	107

VII. Anotovaná bibliografie k problematice veřejných licencí	111
Obecné zdroje k problematice autorského práva.....	111
Obecné zdroje k licenčním smlouvám:	111
Obecné zdroje k veřejným licencím	111
Veřejné licence v akademické praxi	113
Veřejné licence a software	114
Veřejné licence a informace veřejného sektoru.....	116
Příloha č. 1 – Anotovaná licence Uvedte autora–Neužívejte komerčně–Zachovejte licenci 3.0 Česko.....	118
Příloha č. 2 – Prohlášení o poskytnutí licence Creative Commons	129

Úvod do autorského práva

I. kapitola

I. Úvod do autorského práva

Smysl práva duševního vlastnictví

Kulturu nelze chápat jako nějakou elitní kratochvíli, jako tajuplnou doménu umělců nebo dokonce jako politický rezort (byť se tak u nás z vlastní vůle sám označuje) – kultura je totiž ve svém souhrnu tím, k čemu směřuje veškerý společenský vývoj a jde tak o nejvyšší hodnotu společenské organizovanosti. Míru kultury či kulturnosti samozřejmě nelze změřit ani nelze kulturní vývoj nějak definovat či direktivně určovat. Je ale zřejmě možno alespoň do určité míry srovnávat komplexně míru kultury v různých světových civilizacích.

Mezi kritéria, jimiž porovnáváme kulturu Evropy, severní Ameriky či například východní Asie, můžeme počítat kvalitu života, technologickou vyspělost, sociální soudržnost, hodnotu umělecké produkce aj. Za užití těchto kritérií můžeme konstatovat, že přes to, že Evropa resp. euroatlantická civilizace nyní nevyčníká ekonomickými parametry, politickou jednotou, vojenskou silou ani například zásobami nerostného bohatství, získala od počátku novověku světovou kulturní dominanci, která se jí doposud daří víceméně úspěšně držet.

S trochou nadsázky lze toto konstatování demonstrovat na příkladu bohatého člověka, který přemýšlí, odkud koupit to nejlepší oblečení nebo osobní automobil. Ať už takový člověk vydělal své peníze kdekoli, je velmi pravděpodobné, že sáhne po francouzské či italské módní značce nebo po německé, italské či anglické značce osobních automobilů (představa, že by bohatý člověk chodil oděn v čínském oblečení a jezdil v nigérijském autě je i přes aktuální ekonomický vývoj stále spíše úsměvná).

Podstatou kulturní vyspělosti je kreativní produkce. Lidská kreativita je totiž právě tím, co vede k produkci originálních informací organizujících společnost – může jít o objevy, vynálezy nebo politické teorie, ale též o hudbu, divadelní hry či třeba filmová díla. Kreativní produkce tedy ve svém souhrnu vytváří společenskou kulturu. Čím lépe se společnosti

daří využívat svůj kreativní potenciál, tím pak může být v soutěži civilizací o kulturní dominanci úspěšnější.

Od předminulého století podléhala postupně Evropa módě přepočítávání veškerých společenských hodnot na peníze (v důsledku toho nyní máme například tendenci namísto o kulturní společnosti hovořit spíše o znalostní ekonomice) a kreativní produkce tedy musela být kvůli tomuto vývoji nutně ekonomicky ohodnocena. K tomu bylo též nutno vytvořit kvalitativně nové právní instituty tak, aby mohly být kreativní informace ve své ekonomické hodnotě náležitě chráněny. Ekonomické ohodnocení a právní ochrana výstupů kreativní produkce mají za cíl motivovat nadané původce kreativních informací k tomu, aby svoji kreativitu ekonomicky zúročili ve formě právem chráněných originálních informací (vynálezů, objevů, uměleckých děl apod.) – právě to, tj. finančně ohodnotit původce kreativních informací, je pak hlavní myšlenkou práva duševního vlastnictví.

Přestože bývá někdy právo duševního vlastnictví považováno za staré právní odvětví, jeho současná podoba je v porovnání například s institutem reálného vlastnictví až povážlivě mladá. To, co nyní někteří autoři považují za prastaré zárodky dnešního duševního vlastnictví, mělo totiž dramaticky odlišnou teleologii – římskoprávní ochrana původců informací směřovala primárně k mravnosti (je totiž nemravné označit se za původce cizí myšlenky) a třeba staroanglické autorské právo bylo spíše než ochranou autora či vydavatele nástrojem prosté vrchnostenské cenzury.

Vzhledem k tomu, že nástroje práva duševního vlastnictví jsou v porovnání s tradičními právními instituty relativně mladé, nemusí být případná změna jejich struktury či orientace spojená s nějakými výraznými společenskými otřesy. Je tedy docela dobře pravděpodobné, že v blízké budoucnosti právo duševního vlastnictví a s ním i autorské právo doznají pod vlivem aktuálních jejich praktických i filozofických problémů zásadních změn. Případných budoucích pohybů, byť by měly zásadní charakter, však není důvod se obávat. Budou-li totiž vedeny shora zmíně-

ným základním smyslem a účelem duševního vlastnictví, tj. dát vydělat původci užitečných kreativních informací, nemůže mít takový zásah do statutu quo díky chybějícím historickým stereotypům žádné vážnější negativní dopady.

Autorské dílo

Kreativní produkce informací má velké množství forem a k jejich pokrytí se v právu postupně vyvíjejí specializované instituty. Autorské právo směřuje k ochraně objektivně vnímatelných výsledků tvůrčí činnosti, tj. forem, v nichž se projevuje lidská kreativita. Ústředním pojmem autorského práva tak je pojem autorského díla jakožto objektu veškerých autorskoprávních vztahů.

Definice autorského díla jako objektivně vnímatelného výsledku tvůrčí činnosti je velice široká a zahrnuje všechny možné projevy lidské tvořivosti. Nejde tedy jen o díla zachycená trvale (např. texty resp. díla literární) nebo o díla, jejichž nosičem je nějaký hmotný podklad (např. díla výtvarná) ale též o díla, která, ačkoli je lze objektivně vnímat, nemusí být v čase nijak zachycena (např. hudební vystoupení nebo přednáška). Katalog autorských děl navíc není do budoucna nijak omezen – to umožňuje označit za autorská díla například nově vznikající umělecké formy založené na nových médiích, nejrůznější performance apod.

Zvláštním typem autorského díla je **dílo souborné**. Jedná se o dílo, které vznikne kreativní kombinací jiných autorských děl, tj. například uspořádáním sborníku nebo redakcí čítanky. Zahrnutím do díla souborného samozřejmě není dotčena existence práv k původnímu autorskému dílu – pouze vzniká nové právo ke způsobu, jímž jsou jednotlivá díla do souboru zařazena.

Od díla souborného je třeba odlišit autorské **dílo, které vzniklo společnou tvůrčí prací více autorů**. Od souborného díla se liší tím, že jednotlivé jeho části nelze použít samostatně, tj. buďto vůbec nelze určit jejich přesný rozsah nebo nemají takový charakter, aby je bylo možno

oddělit a samostatně užít. Za spoluautora se může považovat pouze ten, kdo se podílel na vytvoření díla jako takového (tj. jeho objektivně vyjádřené formy). Pokud někdo například poskytuje autorovi při tvorbě díla inspiraci, rady nebo metodické vedení, není z hlediska autorského práva považován za spoluautora. Mýtus spoluautorství na základě inspirace, vedení nebo jiné pomoci autorovi je u nás rozšířen například v akademické nebo umělecké sféře – je v tomto směru potřeba důrazně připomenout, že například vedoucí diplomové nebo práce, mistr odborné výchovy nebo šéf ateliéru nejsou spoluautory prací, které pod jejich vedením vznikají.

Ohledně dispozic s dílem vytvořeným více spoluautory platí, že o ní rozhodují všichni jednomyslně. Bez ohledu na velikost spoluautorských podílů danou jejich tvůrčími příspěvky je tedy třeba, aby příslušné užití nebo licenci (včetně veřejné licence) schválili všichni, kdo se na vytvoření díla autorsky podíleli.

Za zvláštní typ autorského díla považujeme též **počítačové programy**. Přesnější anglický termín „software“ není naším autorským právem používán zejména z legislativně-technických důvodů – platí ale, že počítačový kód, ať už jde o počítačový program v pravém smyslu toho slova, aplikační knihovnu nebo třeba uživatelské rozhraní, je chráněn jako tento specifický typ autorského díla. Poněkud problematické v této souvislosti je, že i na software je chráněna jeho objektivně vnímatelná forma a právní úprava je v tomto směru analogická s literárními díly (např. knihami, články apod.). To samozřejmě neodpovídá nátuře software jako funkční entity a působí to v praxi řadu obtíží. Ani alternativní forma ochrany software průmyslovými právy duševního vlastnictví (konkrétně patenty), s níž se můžeme setkat například v USA, však není uspokojivě efektivní a jedním ze základních zadání práva duševního vlastnictví tak v současné době je vytvořit takový model ochrany, který by odpovídal povaze software, jeho společenské a ekonomické důležitosti a který by zároveň v praxi dostatečně fungoval (to vzhledem ke smyslu a účelu duševního vlastnictví naznačenému výše).

Velmi specifickým objektem autorského práva je **databáze**. Ta samozřejmě může být chráněna jako klasické autorské dílo, pokud splňuje požadavky na objektivní vnímatelnost a kreativitu. Specifická práva (tzn. práva *sui generis*) však má i původce takové databáze, která sama o sobě sice není nikterak kreativní (jedná se např. o databázi měření nějakých empirických hodnot), ale do jejíž vytvoření resp. naplnění bylo nutno vložit nějaké úsilí či investice. Za databázi, k níž se vážou práva *sui generis*, tak lze například označit databázi dat z vědeckého experimentu – naopak soubor výsledků fotbalových utkání zřejmě z důvodu mizivé investice ze strany jejího původce chráněn nebude.

Práva k autorskému dílu

Na rozdíl například od takzvaných průmyslových práv duševního vlastnictví, tj. patentů, užitných vzorů apod., není pro vznik autorskoprávní ochrany třeba žádného administrativního úkonu. Autorské dílo tedy není třeba nikde hlásit ani registrovat a dokonce není nutno ani jej zpřístupnit veřejnosti (např. vydat tiskem). Autorská práva totiž vznikají objektivně se vznikem autorského díla, a to dokonce bez ohledu na vůli autora. Ani autor sám tedy nemá možnost jednostranně se svých autorských práv vzdát nebo nějakým jednostranným jednáním zajistit, že jeho dílo jich bude prosto.

Tato situace, kdy se autor nemůže svých práv k dílu nikterak jednostranně setrást (a dát tím například své dílo k volné dispozici veřejnosti) je poněkud paradoxní. Reálného vlastnictví se totiž lze vcelku jednoduše jednostranným úkonem zbavit (tj. např. hodit věc do koše) a relativně snadno se lze zbavit i průmyslových práv duševního vlastnictví (tj. zrušením jejich registrace). K tomu, aby se autor mohl sám rozhodovat, jaký bude právní režim užití jeho autorského díla, tak vznikly veřejné licence (někdy též označované jako volné licence) – o nich viz dále.

Práva, která má autor díla, lze rozdělit do dvou základních skupin, a to na práva osobnostní a práva majetková. Osobnostní práva autor-

ská vážou se k osobě autora a týkají se jeho osobnosti. Jsou založena na předpokladu, že autorské dílo je vedle své ekonomické hodnoty též projevem autorovy osobnosti a způsob, kterým se s dílem nakládá, je pro autora otázkou bezprostředního osobního zájmu.

Mezi **osobnostní práva** autorská řadíme právo na explicitní autorství, právo na technickou a morální integritu díla a konečně právo na rozhodnutí ohledně toho, zda bude dílo zveřejněno (nebo zda zůstane veřejnosti skryto). Právo osobovat si autorství se zjednodušeně řečeno týká toho, že autor má právo být uveden jako autor. Autor se samozřejmě může autonomně rozhodnout, že tohoto práva nevyužije nebo že dovolí někomu jinému, aby se za autora označil. V některých případech dokonce musí autor takový zásah ze zákona strpět – to konkrétně u děl zaměstnaneckých, u nichž se za autora může označit sám zaměstnavatel (viz dále).

Právo na technickou integritu díla se projevuje tak, že jen autor má právo na to rozhodnout, pokud má být dílo nějakým způsobem měněno nebo třeba doplňováno. Pouze autor také může někoho jiného pověřit, aby například pokračoval v jeho výtvarné práci nebo aby dále aktualizoval jeho literární dílo. Morální integritou rozumíme právo na to, aby bylo dílo autora užíváno tak, aby neutrpěla jeho vážnost – lze se tedy bránit například proti takovému užití díla, k němuž má sice jeho uživatel příslušnou licenci (viz dále), ale které je vzhledem k povaze díla nedůstojné.

Právo na rozhodnutí o zveřejnění díla je třeba odlišit od samotného práva dílo zveřejnit. Rozhodnutí o zveřejnění díla je otázkou toho, zda má autor zájem veřejnost se svým dílem seznámit nebo zda má naopak z nějakého důvodu zájem na tom, aby jeho autorské dílo neopustilo jeho soukromou informační sféru. Naproti tomu samotné zveřejnění díla, k němuž může dojít až poté, co s ním autor vysloví shora zmíněný souhlas, představuje formu užití autorského díla a spadá do kategorie práv majetkových (viz dále).

Všechna osobnostní práva mají formální délku trvání omezenou životem autora. I po smrti autora však se mohou ti, kdo mají na ochraně jeho

někdejších práv zájem, domáhat se jejich ochrany. Nelze se tedy například ani po Janáčkově smrti jen tak označovat za autora jeho hudebních děl nebo připisovat další postavy do Havlových her.

Z ekonomického hlediska nepoměrně důležitější než osobnostní práva jsou **práva majetková**. Stručně řečeno jde o práva dílo v nejrůznějších formách užití. Katalog typů užití autorských děl, na která se majetková práva autorská vztahují, je poměrně rozsáhlý a lze tak říci, že prakticky cokoli, co se s dílem může dít, ať už jde o jeho rozmnožování, distribuci, zpřístupnění veřejnosti nebo třeba jeho vysílání v rádiu, je obsahem majetkových práv autorských. Délka trvání majetkových práv autorských je obecně omezena na sedmdesát let od smrti autora, přičemž po uplynutí této doby se autorské dílo stává tzv. dílem volným, tj. dílem, za jehož užití nenáleží autorovi odměna a jehož užití není ani nijak omezeno. Po uplynutí této doby tedy může například vydavatel vydat tiskem knihu i bez toho, aby musel s dědici uzavírat licenční smlouvu nakladatelskou.

„§ 27 odst. 7 autorského zákona¹ upravuje speciálně výpočet doby, kdy se stane dílo autorskoprávně volným. Populárních 70 let se začíná počítat až od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž autor zemřel.

Například díla Václava Havla budou volná v autorskoprávním slova smyslu dne 1. 1. 2082, nikoliv 18. 12. 2081.

Oproti smyslu a účelu duševního vlastnictví, tj. odměnit autora za kreativní vytvoření kvalitní informace, jdou majetková práva autorská ještě poněkud dále – autor totiž nemá jen právo na to získat za užití svého díla náležitou odměnu, ale má právo přímo rozhodovat o tom, kdo a jak smí jeho dílo užívat. Typicky tedy může autor například udělit někomu svolení k tomu, aby jeho dílo vydal tiskem nebo aby jej zveřej-

1 Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, ve znění pozdějších předpisů – dále jen AutZ.

nil na internetu. Z toho pak plyne, že dojde-li k užití díla, k němuž nedal autor souhlas, má autor nejen právo na to být za takové užití odměněn (resp. odškodněn) ale má též právo domáhat se, aby bylo takové užívání ukončeno.

Právě restriktivní složka majetkových práv autorských jeví se v současnosti jako čím dál tím více problematická. Snaha přijímat, tvořit, zpracovávat a komunikovat informace je totiž bytostnou součástí základní přirozenosti člověka a cokoli se jí staví jen tak do cesty (v tomto případě to jsou restrikce šíření autorských děl), trpí logicky nedostatkem materiální legitimacy.

Myšlenka restriktivní složky majetkových práv autorských je založena na témže ekonomickém předpokladu, na němž stojí majetková podstata vlastnictví reálného, tj. na vzácnosti. Čím vzácnější je předmět reálného vlastnictví (tj. čím větší je po něm poptávka a čím je omezenější jeho dostupnost), tím je jeho hodnota vyšší. Tento model může samozřejmě v reálném prostředí velmi dobře fungovat, neboť hmotné statky nelze jen tak replikovat. V případě informací (a připomeňme, že autorské dílo je objektivně vyjádřenou kreativní informací) je však potíž s tím, že máme k dispozici velmi efektivní prostředky k jejich replikaci a šíření.

Základní problém současného autorského práva, kvůli kterému hrozí nejen krize euroatlantické kreativní produkce, ale který může zásadním způsobem změnit i současnou světovou kulturní dominanci Evropy, tedy spočívá v tom, že namísto snahy o zajištění výdělku autorům kreativních informací zaměřujeme se stále více na omezování zájemců o autorská díla v používání moderních informačních a komunikačních technologií.

Dobře to ilustruje příklad francouzského zákona zkráceně označovaného jako HADOPI. Díky restrikcím, které přinesl uživatelům služeb informační společnosti, podařilo se podle dostupných statistik zvýšit efektivitu autorskoprávních omezení a snížit míru takzvaného internetového pirátství ve Francii o ohromujících třicet procent. Bohužel však přitom nebyl zaznamenán prakticky žádný nárůst zisků mezi producenty autorských děl. Výsledkem aplikace drakonického zákona, za který Francii

kritizovala i zvláštní zpráva OSN o dodržování základních informačních práv člověka, tedy je, že Francouzi konzumují o třetinu méně kreativní produkce a přitom to nikomu nepřináší žádný znatelný finanční prospěch (tj. autorům, vydavatelům ani státu). Informačními restrikcemi tedy v tomto případě dosáhla Francie zcela bez ekonomického efektu pouze snížení kulturní úrovně vlastních občanů.

Zaměření na zisk spíše než na omezování konzumentů autorských děl stojí za společenským i ekonomickým úspěchem nového typu služeb využívajících výhod moderních informačních a komunikačních technologií. Typickým příkladem může být v tomto směru americký Netflix nebo alternativní obchodní modely některých producentů hudebních děl či nakladatelů. Problém však spočívá v tom, že standardní model ekonomiky autorských děl založený platným právem je i nadále postaven na omezování jejich dostupnosti – chce-li pak nějaká služba nebo obchodní model stavět svůj úspěch na nerestriktivní produkci kvalitních autorských děl, musí si alternativní ekonomický model vytvořit, vypracovat, realizovat a chránit sama, tj. bez pomoci typických právních institutů.

Užití autorských děl jinými osobami než autorem – licenční smlouvy

Jak bylo naznačeno výše, existuje v autorském právu oproti reálnému vlastnictví paradox týkající se autonomie vůle autora. Osobnostní i majetková práva autorská totiž vznikají přímo ze zákona spolu s vytvořením díla a autor nemá možnost jejich vzniku zabránit nebo se jich nějakým jednostranným právním jednáním vzdát. Byť by tedy autor při vytvoření svého díla sám prohlásil, že o ochranu majetkovými právy autorskými nestojí a že dává své dílo volně k dispozici veřejnosti, nevolávalo by takové prohlášení žádné právní následky – zákon totiž k tomu, aby mohl majetková práva autorská vykonávat kdokoli jiný než autor, vyžaduje dvoustrannou nebo vícestrannou dohodu, tj. takzvanou licenční smlouvu.

Předmětem licenční smlouvy je výkon majetkových práv autorských. Tato práva se licenční smlouvou nepřevádějí (tj. zůstávají i nadále autorovi), ale jejím uzavřením získává nabyvatel licence právo dílo sjednaným způsobem užit. Fakticky se může převodu práv na nabyvatele licence blížit situace, kdy má licenční smlouva výhradní (exkluzivní) charakter – takovou smlouvou dává autor nabyvateli licence nejen právo své dílo užit, ale současně se i sám zavazuje své dílo neužívat a ani k tomu nikomu dalšímu nedávat souhlas. Nabyvatel licence získává v takovém případě výhradní právo sjednaným způsobem dílo užit a tento způsob užití i výhradně kontrolovat – ekonomicky je taková alternativa pro nabyvatele licence samozřejmě zajímavější, neboť má jistotu, že kromě něj už nikdo další už dílo užívat nebude. Ani v tomto případě však de iure práva na nabyvatele licence formálně nepřecházejí.

S postupem času se v praxi vyvinula celá řada standardně užívaných typů licenčních smluv a rovněž tak i způsobů, jimiž lze licenční smlouvu uzavřít. Platí totiž, že licenční smlouva může být uzavřena v libovolné formě, tj. například i konkludentním jednáním (výjimkou je výhradní licenční smlouva, která vyžaduje písemnou formu). Zašle-li tedy například autor svůj článek s nabídkou k publikaci v odborném časopise, lze takové jednání považovat za návrh na uzavření licenční smlouvy a přijetí článku k publikaci a jeho následné otištění pak lze považovat za přijetí tohoto návrhu. Nabyvatel licence však musí samozřejmě dbát o to, aby byl v případě pozdějšího sporu schopen prokázat vzájemné právní jednání, tj. aby mohl prokázat skutečnost, že strany příslušnou licenční smlouvu s určitým obsahem uzavřely. Z tohoto důvodu se ve většině případů hodí uzavírat licenční smlouvu písemně nebo mít alespoň písemně zachyceny standardní smluvní podmínky – u časopisů přijímajících články externích autorů je tedy například vhodné uvádět základní podmínky licence do publikovaných pokynů pro autory. K písemné formě právního jednání je ještě třeba doplnit, že charakter písemnosti má i jednání učiněné elektronicky – stačí jen, aby mělo formu textu, aby bylo možno ztotožnit jeho strany a aby bylo možno prokázat, že s obsahem textu vyjádřily strany souhlas.

K překonání shora uvedeného paradoxu, kdy autor nemůže jednostranným právním jednáním rozhodovat o míře ochrany svého autorského díla majetkovými právy autorskými, vznikly takzvané veřejné (či volné) licence (angl. free license). Z formálního hlediska jde o veřejné návrhy, kterými autoři de iure nabízejí komukoli, kdo o to projeví zájem, možnost uzavření licenční smlouvy za podmínek, jejichž kvalita je garantována nezávislou třetí stranou. V praxi to probíhá tak, že autor, který chce dát své dílo k dalšímu užití veřejnosti, pouze veřejně oznámí návrh na uzavření licenční smlouvy a zároveň v něm odkáže na znění licenčních podmínek (ty si autor vybere podle toho, k jakému užití dílo nabízí, tj. zda má např. být dále dílo užíváno jen nekomerčně, zda může nabyvatel licence měnit obsah díla apod.) – technicky je celá procedura velmi jednoduchá a sdružení nebo profesní organizace nabízející pro tyto případy standardní licenční podmínky již vypracovaly řadu technicky i organizačně elegantních řešení dostupných zdarma prakticky komukoli (viz dále).

Velmi problematickým aspektem ochrany restriktivní složky majetkových práv autorských se v poslední době staly takzvané technické prostředky ochrany autorských práv anglicky označované jako DRM, tj. prostředky digital rights management. Jedná se o prostředky, které technicky (fyzicky) brání zejména kopírování nebo šíření autorských děl a kterými bývají opatřeny nosiče autorských děl, ať už jde o CD, DVD nebo například datové soubory. Uživatel takto chráněného obsahu je pak omezen například v možnosti pořizovat kopie (včetně kopií pro osobní potřebu – viz dále) nebo v možnosti přehrávat chráněný obsah na jiných zařízeních než jsou ta, která aproboval vykonavatel majetkových práv autorských. Odstranění technických prostředků ochrany majetkových práv autorských považuje naše současná právní úprava za specifický typ protiprávního jednání a podobně protiprávní je i prodej či jiné šíření nástrojů, jejichž primárním účelem je demontáž nebo neutralizace DRM (je však v tomto směru třeba zdůraznit, že takovým zařízením například není vypalovačka DVD – ta má totiž zcela jiný primární účel než odstraňovat DRM z nosičů autorských děl).

Problém DRM a jejich současné právní úpravy spočívá předně v tom, že se v tomto případě, obrazně řečeno, s vaničkou vylévá i dítě (tj. že aplikací a ochranou DRM dochází nejen k ochraně před protiprávními zásahy do výlučného práva dílo užít ale i před takovými formami užití autorských děl, které zákon umožňuje – viz dále). Druhým významným problémem DRM pak je, že jdou tyto technické prostředky často daleko za hranice prosté ochrany majetkových práv autorských, tj. že chrání například obchodní model nebo cenovou politiku příslušného producenta – příkladem mohou být regiony DVD, ochrana počtu přehrávání u hudebních souborů nebo omezení okruhu technických zařízení, s jejichž pomocí lze chráněný obsah přehrát.

Užití autorských děl jinými osobami než autorem – volná užití a zákonné licence

Z výše uvedeného plyne, že restriktivní složka autorského práva umožňuje dílo užít výlučně buďto autorovi nebo osobám, jimž autor takové užití umožní licenční smlouvou. Třetí možností, jak mohou třetí osoby užít autorské dílo, je pak způsobem, který zákon výslovně umožní. Jedná se tedy o případy, kdy může být dílo užito bez vůle i vědomí autora a autor ani nikdo jiný (typicky vykonavatel majetkových práv autorských) se proti takovému užití nemůže účinně bránit – podmínkou je, že takové užití nepřekračuje meze zákonné úpravy, že nejde o užití vymykající se obvyklé praxi a že při něm nejsou nepřiměřeně dotčeny zájmy autora.

Prvním typem zákonem předpokládaného užití je takzvané **volné užití**, tj. užití autorského díla pro osobní potřebu člověka. Patří sem všechny možné formy soukromého (tj. nevýdělečného) užití autorského díla, k němuž je oprávněn člověk bez ohledu na to, jak příslušné autorské dílo získá. Každý člověk je tedy příkladně oprávněn přehrávat si doma hudbu bez ohledu na to, zda si přinesl na koupeném CD, zda si okopíroval CD půjčeného od kamaráda nebo ji stáhl odněkud z internetu. Součástí práva volně dílo užívat je rovněž právo na zhotovení rozmnoženiny, záznamu

nebo napodobeniny příslušného autorského díla – opět je ale podmínkou, že účelem okopírování autorského díla není zisk a že bude výsledná kopie či záznam sloužit výhradně osobní potřebě uživatele. Zisky ušlé producentům autorských týmů, že si lidé mají možnost tímto způsobem opatřovat jejich rozmnoženiny, ať už jde například o fotokopie literárních děl nebo o kopie hudebních nosičů, jsou průběžně kompenzovány ze systému pevných plateb odváděných kolektivním správcům z prodeje nebo provozování rozmnožovacích a ukládacích technologií (viz dále).

Za užití pro osobní potřebu se však dle současné právní úpravy nepovažuje další šíření autorských děl – bez příslušné licence tedy nelze například dílo zpřístupnit na osobních webových stránkách, sdílet jej ve výměnných sítích typu peer-to-peer nebo jej například rozesílat e-mailem.

Přestože není dle platného českého práva, za splnění zákonných podmínek stanovených v § 29 AutZ, protiprávní stahovat autorská díla z internetu (tj. není nic takového jako „nelegální stahování“), vystavují se postihu uživatelé těchto výměnných sítí, jejichž prostřednictvím se autorská díla protiprávně šíří, a to v situaci, kdy je se stahováním (download) spojeno současně i sdílení síla s ostatními uživateli příslušné sítě (seed). Funguje takto například technologie BitTorrent nebo síť typu DC++.

Požizování si rozmnoženiny pro osobní potřebu je omezeno tzv. „třístupňovým testem“ v § 29 AutZ. Tento se týká aplikace všech zmíněných zákonných výjimek a omezení autorských práv a stanoví, že je lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených v autorském zákoně a pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora. Pořizování si rozmnoženin pro osobní potřebu je též omezeno pouze na již zveřejněná díla.

K volným užitím zbývá doplnit, že se netýkají počítačových programů. Na rozdíl od zvukového nosiče nebo knihy tedy není dovoleno, a to ani pro osobní potřebu, pořizovat rozmnoženiny počítačových programů a ty pak dále užívat – z toho plyne, že každý, kdo užívá počítačový program, musí být k jeho užití oprávněn na základě licenční smlouvy.

Druhým typem užití autorských děl třetími osobami bez nutnosti uzavírat licenční smlouvu je užití na základě některé z tzv. zákonných licencí. Jedná se o licence konstruované přímo zákonem a týkající se nějakého konkrétního aspektu užití autorského díla určitým typem subjektů (v tomto případě fyzických i právnických osob).

Do katalogu zákonných licencí spadají nejrůznější formy užití autorských děl od práva na zhotovení tiskové rozmnoženiny přes citace či užití díla při nekomerční výuce až po užití autorských děl zvláštními typy subjektů, tj. např. knihovnami nebo organizacemi pečujícími o lidi se smyslovými handicapami.

Zvláštní případy výkonu majetkových práv autorských

Prvním ze zvláštních případů výkonu majetkových práv autorských jsou **zaměstnanecká díla**. Jedná se o autorská díla, která autoři vytvářejí v rámci svého pracovního poměru, tj. na základě uzavřené pracovní nebo obdobné smlouvy (např. na základě dohody o provedení práce). V tomto případě vykonává exkluzivně majetková práva k dílu zaměstnavatel, tzn. že zaměstnanec těmito právy sám vůbec nedisponuje. Zaměstnavatel má v takovém případě dokonce právo uvádět sám sebe jako autora příslušného díla, rozhodovat o jeho zveřejnění nebo dílo dále upravovat a doplňovat, tj. má se za to, že mu autor udělil svolení též k zásahu do svých práv osobnostních.

Druhým případem zvláštního zákonného režimu výkonu majetkových práv autorských je **dílo školní**. Jedná se o autorské dílo, které vytváří žák nebo student jako součást výuky nebo praktické přípravy. Ohledně školních děl panuje v naší společnosti celá řada mýtů a dezinformací.

Předně je třeba zdůraznit, že majetková práva autorská ke školním dílům vykonávají v plném rozsahu jejich autoři, tj. žáci nebo studenti – učitelé, ať už jde například o odborné mistry nebo vedoucí vysokoškolských kvalifikačních prací, nejsou v tomto směru považováni za autory nebo spoluautory školních děl. Školní dílo se tedy zcela zásadně liší od shora zmíněného díla zaměstnaneckého.

Jediné podstatné zákonné omezení výlučného výkonu majetkových práv autorských musí student nebo žák strpět ve vztahu ke škole – ta má totiž právo na užití školního díla pro vlastní vnitřní potřebu, tj. pro potřebu výuky, k demonstraci díla ostatním žákům či studentům pro zařazení díla do databáze pro kontrolu plagiátů apod. Dalším pravidlem omezujícím studenta či žáka ve výkonu jeho majetkových práv autorských je podmínka takové dispozice s těmito právy, která neohrozí zájmy školy. Konečně pak je škola v případě, že student či žák svá majetková práva ke školnímu dílu zpeněží, oprávněna požadovat poměrnou část výtěžku odpovídající nákladům školy na jeho vytvoření. Škola ale, jak vyplývá ze shora uvedeného, nemá právo například školní dílo zveřejnit nebo jej licencovat třetím stranám (tj. např. vystavit školní dílo bez souhlasu studenta na školním webu a nabídnout jeho užití veřejnosti pod některou z veřejných licencí).

Zvláštní právní režim mají ze školních děl **vysokoškolské kvalifikační práce** (tj. práce bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační). Jejich autoři musí počítat s tím, že vysoké školy mají právo a zároveň povinnost tyto práce nevýdělečně zveřejňovat on-line prostřednictvím veřejně dostupných databází. Znamená to, že vysoká škola takové práce zahrne do databáze, jejímž je ze zákona pořizovatelem, a prostřednictvím této databáze je pak zpřístupní veřejnosti. To však samozřejmě neznamená, že by měla vysoká škola právo tato školní díla dále licencovat. Vysoká škola tedy nemůže například obsah databáze zpřístupnit veřejnosti k dalšímu užití pod některou z veřejných licencí a stejně tak nemá vysoká škola právo ani na to práci např. vydat tiskem nebo ji poskytnout k vydání nakladateli.

V souvislosti s publikací kvalifikačních prací je třeba ještě krátce poukázat na skutečnost, že zdaleka ne všechny vysoké školy bezvýtku plní zákonnou povinnost publikovat tyto práce on-line. Pomineme-li extrémní případy vysokých škol, které se k této veřejné expozici z nějakého důvodu ještě vůbec neodhodlaly, zůstává celá řada případů, kdy jsou kvalifikační práce zveřejňovány poněkud podivnými způsoby – můžeme se například setkat s praxí, kdy chce vysoká škola znát totožnost člověka, který má o veřejný přístup ke kvalifikační práci zájem nebo chce dokonce před poskytnutím práce znát důvod, proč se o ni někdo zajímá. Takové postupy však se zákonným požadavkem na zveřejnění (tj. plné zpřístupnění veřejnosti) nemají nic společného a je jen otázkou času, kdy se nedostatečně či podivné manýry některých vysokých škol dostanou do hledáčku úřadů bdících nad dodržováním vysokoškolského zákona.

Velmi specifickým typem zákonného výkonu majetkových práv autorských někým jiným než autorem je i takzvaná **kolektivní správa**. Její model je postaven na předpokladu, že není účelné ani efektivní, pokud je starost o některé typy majetkových práv autorských ponechána výlučně na autorovi samotném a že určité typy užití autorských děl respektive s nimi související práva na odměnu je tedy lépe řešit za účasti kolektivního administrátora. Původním smyslem kolektivní správy bylo rovněž šetření veřejného zájmu na fungování systému výplaty autorských honorářů resp. náhradních plnění, a to včetně podpory minoritních kulturních směrů a ochrany národních kulturních hodnot.

Podobně, jako jsme se s paradoxy setkali v případě restriktivní složky majetkových práv autorských respektive v otázce nemožnosti jednostranného vzdání se autorskoprávní ochrany, je poněkud paradoxní situace i v případě kolektivní správy. Vedle toho, že kolektivní správa a z ní vyplývající oprávnění mají veřejnoprávní charakter (a oproti tomu jsou naši kolektivní správci subjekty soukromého práva), je paradoxní i objektivní nemožnost kolektivní správy se z pohledu autora zbavit. Část majetkových práv autorských je totiž kolektivně spravována povinně a autor nemá možnost své dílo z kolektivní správy v tomto

případě vyvázat nebo se zákonného zastoupení kolektivním správcem jinak setřást (a to jednostranným právním jednáním ani smlouvou). I pokud se tedy autor rozhodne poskytnout své dílo veřejnosti formou veřejného návrhu na uzavření veřejné licenční smlouvy (např. Creative Commons – viz dále), bude ve vztahu k povinně kolektivně spravovaným právům i nadále autora ze zákona zastupovat kolektivní správce. To v praxi znamená, že i u autorských děl šířených na základě vůle autora zcela zdarma pod některou z veřejných licencí bude muset jejich uživatel tam, kde jejich užití spadá pod povinnou kolektivní správu, platit kolektivnímu správci licenční poplatky. Paradoxně tedy má v takovém případě autor zájem na bezúplatném šíření svého díla (např. na tom, aby bylo jeho dílo bez nároku na licenční poplatky vysíláno v rádiu), ale ten, kdo se dílo rozhodne užít, musí stejně za užití platit - to navíc s vědomím, že poplatek nepůjde autorovi, ale bude s ním hospodařit kolektivní správce.

Shora uvedené neznámá, že idea kolektivní správy je z podstaty vadná nebo paradoxní. Je totiž vzhledem k povaze kreativní produkce nanejvýš vhodné svěřit výběr poplatků za užití autorských děl profesionální agentuře, která jej nejen organizačně a právně obstará, ale která bude i dbát na jejich následné spravedlivé rozdělení. Současná realizace myšlenky kolektivní správy autorských práv v českém právu se však kromě paradoxu znemožňujícího v některých aspektech užití veřejných licencí vyznačuje i řadou dalších paradoxů a deficitů včetně absence veřejného zájmu v praktickém fungování kolektivních správců, absence veřejně dostupných přehledů spravovaných práv, bezdůvodným monopolem pro jednotlivé typy kolektivně spravovaných práv, netransparentního či nefér způsobu rozdělování vybraných prostředků, neprůhledného hospodaření správcovských agentur apod.

Veřejné licence v českém právu

II. kapitola

II. Veřejné licence v českém právu

Související předpisy: čl. 17 Listiny základních práv a svobod,

§§ 46-57 AutZ

Jak bylo naznačeno v obecném úvodu, představují veřejné licence specifickou reakci na relativní rigidnost autorského práva v informační společnosti. Hned ze začátku je třeba vyvrátit mýtus, že by se v případech veřejných licencí jednalo o jakékoliv popírání, odmítání či obcházení autorského práva. Právě naopak, veřejné licence staví na aktuálním systému autorského práva - jedná se o realizaci jím vymezených oprávnění autora díla či vykonavatele majetkových práv. Poměrně výrazně ovšem posouvají jeho tradiční chápání. Klasický přístup "Všechna práva vyhrazena" je u veřejných licencí principem „Některé práva vyhrazena“. K jejich správnému využívání je tedy nutné mít alespoň základní přehled o účinné právní úpravě a jejím fungování.

Cílem této kapitoly je tak stručné seznámení se základními pojmy a principy českého autorského práva v oblasti veřejných licencí a poskytnout čtenáři hlubší vhled do problematiky nastíněné v obecném úvodu. Nejprve se ovšem pokusíme vysvětlit význam pojmů, které se používají již k samotnému označení tohoto specifického typu uzavírání licenčních smluv. Poté se zaměříme na způsob jejich uzavírání, jakož i na nejznámější veřejné licence „Creative Commons“.

Vyjasnění pojmů veřejná, svobodná, volná, otevřená licence

Veřejné licence vycházejí původně ze severoamerického právního prostředí. K označení diskutovaných licencí se používalo v angličtině původně označení „free license“. Postupem času, s rozvojem jejich oblíbenosti a využívání, se však začala používat adjektiva jako „open source“, „public“, „libre“ nebo jen „open“. České překlady jsou neméně matoucí a to i vzhledem k tomu, že výraz „free“ je možno chápat (a přeložit) jak ve smyslu svobodný, tak i volný (zadarmo).

Pro alespoň stručné vyjasnění pojmů je nutno vyjít z toho, že žádné z těchto označení není známo českému právnímu řádu. Pro právní vymahatelnost a platnost těchto licencí však jejich označení skutečně vliv nemá, jedná se tedy o pouze (subjektivní) pokus o vymezení a definování pojmů tak, aby se v rámci jejich aplikování vědělo, co je konkrétním pojmem skutečně myšleno.

Nejobecnějším, je dle našeho názoru, označení **veřejná** licence – tento pojem zahrnuje všechny licence, které jsou uzavírány výše charakterizovaným způsobem, tedy zejména vystavením/publikováním díla online s licenčními podmínkami (resp. odkazem na ně) a u kterých tedy poskytovatel a nabyvatel licence nejsou v přímém kontaktu. Omezení způsobu a rozsahu hraje roli až pro další označení licencí. **Svobodná** licence je taková, která nikterak neomezuje nabyvatele licence v dalším užívání díla, poskytuje nabyvateli maximální možný rozsah práv při zachování zákonem stanovených podmínek. U licencí Creative Commons lze za svobodné označit ty licence, které neobsahují prvek NC, tj. ty které dovolují i komerční užití díla a prvek ND, tedy ty, které umožňují i jeho kreativní zpracování a další šíření takto upraveného díla. Sdružení Open Knowledge Foundation pak označuje tyto licence za **otevřené**. V prostředí distribuce výsledků vědecké práce jsou pak vědecká díla přístupná za těchto podmínek označována jako „libre open access“. **Volné** licence jsou pak ty, které jsou bezúplatné a vždy umožňují šíření chráněných autorských děl, ale i s případnými omezeními, co do způsobu rozsahu a užití díla (lze u nich tedy použít licenčních prvků NC a ND). V hnutí open access jsou takto přístupné vědecké publikace známy jako „gratis open access“ (tedy open access zadarmo).

Výše uvedené třídění respektuje i organizace Creative Commons, správce stejnojmenných veřejných licencí.

Svobodné/otevřené licence (jako např. Creative Commons Uveďte autora 3.0 Česko) jsou při zobrazení jejich plného textu v záhlaví označeny zelenou barvou, licence

volné (jako např. Uved'te autora-Neužívejte komerčně 3.0 Česko) pak žlutou. Na jejich platnost a praktické použití to ovšem nemá žádný vliv.

Při distribuci počítačových programů se lze setkat s pojmy „free software“ (svobodný software) a „open source software“ (software s otevřeným zdrojovým kódem). Jak bude osvětleno níže v kapitole „Veřejné licence a software“ rozdíl mezi těmito proudy distribuce software je spíše v základní filozofii, než v praktických důsledcích. Pro oba způsoby se někdy též užívá společný pojem FOSS (free and open source software).

Uzavírání veřejných licencí

Pro další orientaci v problematice veřejných licencí je zejména třeba osvětlit pojmy z oblasti uzavírání licenčních smluv. Samotnou **licenční smlouvou** je třeba rozumět dvoustranný právní úkon mezi dvěma osobami - poskytovatelem a nabyvatelem licence. **Poskytovatelem** licence je osoba, která vykonává majetková práva k dílu (opět opakujeme, že ne vždy to musí být samotný autor díla) a která aktivně „nabízí“ dílo pod veřejnou licenci. **Nabyvatelem** licence se pak rozumí osoba, které poskytovatel licenci, tedy svolení dílo stanoveným způsobem užít, udělil.

Autor fotografie, který ji zveřejnil s příslušným odkazem na licenční podmínky (např. umístěním adekvátní ikony veřejných licencí Creative Commons), je poskytovatel licence. Osoba, které se tato fotografie líbí a použije tuto fotografii jako pozadí na své webové stránce je pak nabyvatel licence.

Standardně se musí pro uzavření licenční smlouvy potkat dva právní úkony (projevy vůle): **nabídka** ze strany určité osoby a její **přijetí** kon-

krétní osobou. Pokud nebyla nabídka směřována určité osobě, nešlo do roku 2006 dle obecných podmínek stanovených občanským zákoníkem uzavřít platnou licenční smlouvu.² Od novely autorského zákona č. 216/2006 Sb. lze ovšem směřovat návrh autorskoprávní licenční smlouvy i vůči neurčitému počtu osob. Vyjádřit souhlas s návrhem této smlouvy pak lze tak i konkludentně (tedy prostým zachováním se předpokládaným způsobem) a bez informování poskytovatele licence. U veřejných licencí je tak oproti standardní občanskoprávní úpravě modifikován způsob uzavírání smluv. Veřejné licence tak jsou veřejné návrhy k uzavření licenčních smluv, jejichž obsah je standardizován a určen neurčitému počtu osob

§ 46 AutZ

odst. (5) o podání návrhu na uzavření smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle i vůči neurčitému okruhu osob.

odst. (6) S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem může osoba, které je návrh určen, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyznění navrhovatele tím, že se podle ní zachová, zejména že poskytne nebo přijme plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn.

Licenční smlouva, aby byla dle českého práva platná, musí řešit čtyři základní okruhy otázek:

1. smluvní strany licence
2. předmět licence
3. rozsah a způsob užití díla

² Platnost uzavřených licenčních smluv byla pouze doktrinálně dovozována.

4. úplatnost licence

Ad 1) Obecnou podmínkou platnosti je určení subjektů, které licenční smlouvu uzavírají. Jak bylo již řečeno, u veřejných licencí je tato zásada modifikována tak, že se ve skutečnosti strany licenční smlouvy nemusí ani setkat.

Ad 2) V licenční smlouvě musí být specifikováno, kterého autorského díla se licence dotýká, tedy ke kterému dílu jsou oprávnění a povinnosti smluvních stran specifikovány.

Ad 3) Licence taktéž musí stanovit, jakým způsobem může být dílo užito. Není-li to výslovně specifikováno, dovozuje se rozsah a způsob užití díla z účelu smlouvy, případně se podpůrně vychází ze zákona.

§ 50 AutZ podpůrně stanoví, že: a) územní rozsah licence je omezen na území České republiky, b) časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání, c) množství rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.

Ad 4) Pod sankcí neplatnosti musí každá licenční smlouva obsahovat ujednání o její úplatnosti. Tím se ovšem rozumí i výslovné stanovení toho, že licence bude poskytnuta zadarmo – tedy bezúplatně. U veřejných licencí není v tomto problém, neboť jsou zpravidla výslovně poskytovány bezúplatně.

Samotný **obsah licenční smlouvy**, tj. vymezení rozsahu poskytnutých oprávnění, její trvání, ujednání o bezúplatnosti a další podmínky užití díla, lze dle současné doktríny stanovit odkazem na licenční podmínky. Nový občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014, tuto možnost již výslovně zmiňuje v § 2373. Některé softwarové veřejné licence, si ovšem výslovně vymíňují, že plný text licenčních podmínek musí být šířen s licencova-

ným dílem (např. licenční podmínky GNU GPL v2 v čl. 1). Je poměrně jednoduché splnit tento požadavek u počítačového kódu, nepoměrně obtížnější však bude realizace např. u kratších textů, kdy by text licenčních podmínek mohl být delší, než samotné autorské dílo.

Veřejné licence jsou pak od standardních unikátních licenčních smluv charakteristické tím, že:

- jsou typicky sjednávány na dálku
- nelze o jejich obsahu vyjednávat s poskytovatelem licence
- je autor uzavírá s neomezeným počtem uživatelů díla a z užívání díla nabízeného pod veřejnou licenci není nikdo dopředu vyloučen
- licence je autorem poskytována po celou dobu trvání autorských práv – jsou tedy fakticky neodvolatelné
- obsah licenční podmínky je realizován jednoduchým odkazem na jejich veřejně dostupné znění (typicky dostupné online)
- licence jsou poskytovány bezúplatně – je v nich tedy výslovně stanoveno, že jsou poskytovány zdarma
- nabyvatelé licence mohou dílo dále šířit a vždy musí být uváděn autor původního díla

Na co si je obecně při aplikaci veřejných licencí dávat pozor na straně **poskytovatele**:

- v první řadě je nutno zvážit, zda je skutečně osoba, která hodlá dílo licencovat oprávněna tak učinit (typicky to tak nebude např. zaměstnanec)
- je nutno zvážit důsledky takového zveřejnění (licence je totiž fakticky neodvolatelná)

Co je potřeba brát v potaz při užívání děl nabízených pod **veřejnými licencemi**:

- vždy je třeba respektovat ustanovení poskytnuté veřejné licence,

protože vybočení z jí nastavených mantinelů zakládá autorskoprávní odpovědnost

- veřejné licence představují smluvní licenční ujednání, kterým nelze omezit rozsah zákonných výjimek z práva autorského (jako např. zákonnou licenci citační)

Je nutno upozornit, že veřejné licence fungují jako *ex ante* prostředek uspořádání vztahů – nelze je tedy použít k následné sanaci autorskoprávně vadného jednání. Nelze se tedy zbavit autorskoprávní odpovědnosti za neoprávněné zveřejnění díla jiného autora tím, že bude dílo zpřístupněno pod některou z veřejných licencí.

Dle druhu licencovaného obsahu pak lze veřejné licence rozdělit na veřejné licence určené k licencování:

- autorských děl s výjimkou počítačových programů
- počítačové programy
- dat a databází

Lze jen doporučit používat vždy specializované licence na ten který druh díla. Konkrétních znění veřejných licencí však existuje nepřehledné množství. Popis jednotlivých specifických typů a variant veřejných licencí je zcela mimo rozsah této příručky, proto se v dalším výkladu zaměříme na ty nejpoužívanější z nich.

Licence Creative Commons

Celosvětově bezesporu nejznámější jsou licence Creative Commons. Právě jejich tvůrci jsou též autoři výše uvedeného didaktického sloganu „Některá práva vyhrazena“. Tomu lze rozumět ve stručnosti tak, že díla zpřístupněná pod licencemi Creative Commons lze užívat jen s minimálními omezeními. O která omezení se jedná, určují tzv. licenční prvky.

Neziskovou organizaci Creative Commons založili v roce 2001 americký profesor práva Lawrence Lessigem, zakladatel Free Software Foundation Hal Abelson a vydavatel Eric Eldred. Základní myšlenky a princip fungování licencí Creative Commons shrnul Lawrence Lessig do své knihy Free Culture (česky Svobodná kultura), která je dostupná i v českém komunitním překladu na <http://www.svobodna-kultura.cz/>.

Prvotním cílem tvůrců licencí Creative Commons bylo zjednodušení a zautomatizování procesu udělování licence v prostředí internetu tak, aby jej zvládl i laik bez právního vzdělání a bez jakékoliv pomoci. Za tímto účelem sestávají Licence Creative Commons ze tří základních vrstev:

- „**Legal Code**“ – představuje samotný kompletní text licenčního ujednání, který je právně závazný;
- „**Commons Deed**“ – základ společný všem národním verzím i verzi mezinárodní, který v srozumitelné řeči vysvětluje základní oprávnění a povinnosti nabyvatele licence;
- „**Machine Readable**“ – strojově čitelné vyjádření oprávnění a povinností, které stanovuje licence. Díla pod licencemi Creative Commons na základě této vrstvy lze pak vyhledávat i pomocí specializovaných nástrojů, jejichž seznam je dostupný na <http://search.creativecommons.org/>.

Základní postup zpřístupnění díla pod některou z licencí je velice jednoduchý a sestává ze dvou základních kroků:

1. **vygenerování příslušné licence** na webových stránkách organizace Creative Commons (www.creativecommons.org/choose).

Samotná volba varianty licence spočívá v odpovědi na jednoduché otázky:

„Dovolit vytváření upravených děl?“

Dovolit využití Vašeho díla pro komerční účely?

a případným zvolením jurisdikce.

Veřejné licence Creative Commons jsou unikátní v tom, že kromě jejich “mezinárodní verze” (označované jako Unported) existují i jednotlivé národní verze.

Dalším specifikem je existence různých časových verzí licencí Creative Commons (1.0, 2.0, 2.5 a 3.0 – verze 4.0 by měla být představena v roce 2013), které postupně reagují na technologický a společenský vývoj

Sledovaným cílem organizace Creative Commons je samozřejmě jejich maximální kompatibilita jednotlivých místních a časových verzí (všechny totiž mají společný Commons Deed) – aplikace různých verzí by tak měla být bezproblémová.

V rámci minimalizace právního rizika lze ale doporučit v ČR aplikaci národní české verze 3.0. V případě cíleného zveřejnění do zahraničí pak buď příslušnou národní verzí nebo verzí Unported.

- 2. připojení licence k dílu** adekvátním způsobem. Generátor licencí nabízí vhodný text, který lze připojit k danému licencovanému obsahu. U hudby, či mluveného slova je pak nutno namluvit toto prohlášení o poskytnuté licenci před samotné dílo. Pro usnadnění označování děl poskytuje organizace Creative Commons speciální standardizované „označovací vsuvky“, které lze použít u různých druhů děl (<http://wiki.creativecommons.org/Marking/Creators>).

Samozřejmě se dají adekvátně upravit tak, aby odpovídaly zvolené licenci.

Dílo zpřístupněné výše naznačeným způsobem tedy není potřeba nikde registrovat ani podnikat další formální kroky. S tím souvisí i postavení organizace Creative Commons, či jejich národních „poboček“. Tyto totiž v žádném případě neplní funkci správce databáze děl zpřístupněných pod Creative Commons, „registrátora“ těchto děl, či kolektivního správce. Stejně tak nenesou za případné porušení práva žádnou odpovědnost a neposkytují právní služby nutné k jejich vymáhání.

Licenční prvky licencí Creative Commons

Uživatelskou „přívětivost“ sleduje, kromě výše naznačené jednoduchosti jejich aplikace, i způsob tvorby obsahu samotného licenčního ujednání. Místo formulování složitých unikátních smluv jsou licence Creative Commons budovány na tzv. „modulárním systému“. Některé prvky jsou pevnou součástí všech jejich variant, ostatní lze zvolit právě odpovědí na výše uvedené dvě základní otázky. (Ne)použití prvku „Nezasahujte do díla“ ovlivňuje odpověď na první otázku. Dovolit modifikace lze ale i pouze za podmínky, že výsledné dílo bude dostupné pod stejnou nebo obdobnou licencí (k tomu viz níže). Odpověď na druhou otázku pak logicky rozhoduje o užití prvku „Neužívejte komerčně“.

Základní oprávnění sdílet – „Sdílení dovoleno“

Nejedná se o licenční prvek v pravém slova smyslu, který by šel výběrem ovlivnit a který by byl nějak graficky reprezentován. Naopak je základní stavební kámen každé z veřejných licencí (nejen Creative Commons) realizující jejich základní myšlenku. Tento prvek nelze nijak omezit a vyloučit. Jakékoliv jeho omezování – například protikopírovacími ochranami – znamená automatické porušení veřejné licence Creative Commons. Sdílením se tak

rozumí jakékoliv rozšiřování, rozmnožování díla a jeho sdělování díla veřejnosti (tedy „online“). Prakticky jsou tak dovoleny všechny možné způsoby šíření díla, jako např. sdílení pomocí P2P sítí, nahrávání na file-hostingové servery, či na vlastních webových stránkách. K realizaci tohoto oprávnění může nabyvatel licence dokonce provádět nezbytné technické změny, tedy převod mezi formáty a nosiči (např. skenování, či „ripování“) a to i u licencí, které obsahují licenční prvek „Nezasahujte do díla“. Samozřejmě vždy ale musí být při realizaci tohoto oprávnění dodrženy další, níže rozebrané, podmínky stanovené licencí.

Základní oprávnění vytvářet modifikace díla – „Zpracování dovoleno“

Tento licenční modul obsahují všechny veřejné licence Creative Commons, které neobsahují níže rozebraný prvek „Nezasahujte do díla“ – ND. Znamená, že dílo lze modifikovat, zpracovávat, a to i kreativně a vytvářet z něj díla nová. Vždy ale musí být, jak je rozebráno ve výkladu prvku „Uveďte autora“ – BY, uvést jméno původního autora díla.

Základní povinnost – „Uveďte autora“ – BY

Tento základní licenční prvek je společný všem licencím Creative Commons a v žádné z nich nemůže absentovat, jelikož je vyjádřením respektu k osobnostním právům autora, mezi něž patří právě i právo být jmenován. Adekvátním jmenováním autora se tak efektivně zamezí porušení jeho osobnostních práv. Způsob uvedení autora není náhodný, ale přesně vymezen licencí. Ke splnění této povinnosti (a tedy vyhnutí se vzniku autorskoprávní odpovědnosti) je tak potřeba uvést následující údaje: jméno autora, název díla, odkaz na použitý typ licence, a případně odkaz na všechny autorskoprávní položky (na stránkách autora).

Přetištění níže uvedeného obrázku představuje užití díla, které je možné pouze na základě souhlasu autora nebo zákonné licence. Obrázek je dostupný online pod licencí Creative Commons Attribution 3.0 Unported License. Uživatel díla zpřístupněného autora musí „pouze“ adekvátně uvést jméno autora a to následujícím způsobem:

Toto dílo „Pierrot and Colombine“, jehož autorem je Ash Violette, podléhá licenci Creative Commons Attribution 3.0 Unported License (Úplné znění licenčních podmínek je dostupné na: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>).

Zvolit lze i minimální variantu:

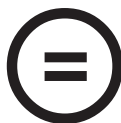
<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>). „Pierrot and Colombine“, Ash Violette

Jestliže je autor neznámý, resp. nedohledatelný neznamená to, že by dílo nebylo chráněné autorským právem. Uvádí se pak buď pseudonym (autorská přezdívka). Uvést je potřeba minimálně zdroj díla a odkaz na příslušné licenční podmínky. Konečně u děl zpřístupněných pod licencí dovolující jejich modifikaci (tedy neobsahující prvek „Nezasahujte do díla“ – ND), je nutno uvést, jakým způsobem bylo dílo upraveno (logicky tuto informaci netřeba uvádět u děl, které jsou zpřístupněny pod licencemi modifikace nedovolující).

Prvek BY byl již předmětem rozhodování německého Zemského soudu v Berlíně. Skutkový stav případu byl následující: žalující editorka německé Wikipedia Nina Gerlach vyfotila na politickém mítinku kontroverzního politika Thilo Sarrazina a následně tuto fotografii poskytla na portálu Wikimedia Commons pod licencí Creative Commons BY SA 3.0 Unported. Žalovaná Německá lidová unie (Deutsche Volksunion) užila fotografii na svém blogu, aniž by ovšem adekvátně autorku jmenovala či odkázala na licenční ujednání. Tím porušila licenční podmínky a zasáhla do autorčiných práv, což konstatoval i soud a nařídil žalované předběžným opatřením tuto fotografii stáhnout.

Licenční prvek „Nezasahujte do díla“ – ND

Jak bylo uvedeno v obecném úvodu, mezi základní práva autora náleží i právo na integritu díla. Bez jeho svolení tak není možno vytvářet díla odvozená, dílo upravovat, pozměňovat, či modifikovat. Využitím licenčního prvku ND posky-

tovatel licence tedy tyto aktivity zapovídá. Jako u ostatních prvků ve veřejných licencích Creative Commons lze ale vždy kontaktovat poskytovatele licence (tedy původního autora) před změnou díla a požádat ho o svolení. Výklad licenčního prvku ND je dále takový, že užitím (sdílením a šířením) sdílením celého nezměněného díla do něj není zasahováno. Stejně tak se za modifikaci nepovažuje zařazení do díla souborného (např. článek do sborníku). Jak bylo uvedeno výše, je třeba při šíření modifikované varianty díla uvést způsob úpravy.

Student Jan Novák chce v rámci prezentace svého start-up projektu k ilustračním účelům využít v prezentaci fotografie poskytnuté na službě Flickr pod licencemi obsahující prvek ND. Jaká je právní situace?

Pan Novák může tyto fotografie či obrázky bez problémů užít. Licence s prvkem ND mu ovšem zakazují dílo jakkoliv modifikovat (např. ořezávat, měnit barvy, retušovat atd.). Podmínkou tohoto užití je dále samozřejmě splnění ostatních povinností vyplývajících z licence – zejména uvedení autora, název díla a odkazu na zvolenou licenci.

V kontextu tohoto případu je třeba zmínit, že neexistuje něco jako „vizuální citace“. Standardní zákonná citační výjimka upravená v § 31 odst. 1 písm. a) AutZ se nevztahuje na užití celých děl, ale pouze jejich výňatků. Celá díla lze užít pouze u účelově omezených zákonných licencí – tj. pro účely kritiky, vědeckého výzkumu (§ 31 odst. 1 písm. a) a výuky (§ 31 odst. 1 písm. b)

Licenční prvek „Zachovejte licenci“ – SA

Tento licenční prvek se uplatní pouze v případě, kdy je dovozena úprava původního díla – použití s prvkem „Nezasahujte do díla“ – ND – se logicky vylučuje. Prakticky volba tohoto prvku znamená, že pokud nabyvatel licence dílo upraví a hodlá takto upravené dílo dále sdílet (šířit), musí tak učinit pouze pod stejnou licenci jako bylo šířeno originální dílo resp., pod licenci obdobnou. Organizace Creative Commons deklarovala záměr zveřejnit seznam „kompatibilních“ veřejných licencí, bohužel se tak doposud nestalo. Proto lze doporučit využití identické licence.

Zde lze opět připomenout, že licence Creative Commons nijak neomezují zákonné licence, zejména ne tu citační (§ 31 AutZ). Citováním části z textu zpřístupněného pod veřejnou licenci obsahující prvek SA nevzniká citujícímu povinnost zpřístupnit své výsledné/odvozené dílo pod touto či obdobnou veřejnou licenci.

Licenční prvek „Neužívejte komerčně“ – NC

Toto omezení nabyvatele licence je asi nejvíce kontroverzní – jasná definice toho, co lze považovat za komerční a nekomerční užití totiž neexistuje. Licence pak vysvětluje nekomerční užití jako takové, jehož „primárním účelem není získání přímého nebo nepřímého obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění“. Vždy tak záleží na konkrétních okolnostech případu. Z této definice lze dovodit, že z užití takovýchto děl budou vyloučeni podnikatelé ve smyslu obchodního zákoníku, jelikož hlavním (primárním) účelem jejich činnosti je tvorba zisku, tedy získání přímého obchodního prospěchu či plnění.³ Licenční prvek NC lze úspěšně vyu-

3 Shodně: JANSÁ, Petr. Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice [online]. 2008 [citováno 23. 3. 2012]. 138 s. Magisterská diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí práce Irena Holcová. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/dp_petr_jansa_komplet_xmp.pdf>. S. 75.

žít k tzv. „duálnímu licencování“ pro propagační účely. Konkrétní umělec tak může bezúplatně pro nekomerční užití zpřístupňovat své dílo a k němu též může uvést kontaktní informace, kam se mají obrátit zájemci o komerční využití. Je nutno ovšem dávat pozor na fakt, že by umělec nemohl se zájemcem o „komerční“ licenci uzavřít výhradní licenci na užití díla (již poskytnutá veřejná licence je totiž neodvolatelná a pojmově vylučuje následující výhradní licence).

Podnikatel objevil na domovské webové stránce amatérského fotografa Jiřího Kozlíčka vystavené pod licencí Creative Commons 2.0 BY-NC-ND generic. Může pan Krmný využívat tyto fotografie pro propagaci svého nového krmiva pro kočky?

V tomto případě je odpověď poměrně snadná - podnikatel v tomto případě fotografie užít nemůže, a to vzhledem k licenčnímu prvku NC - Non-Commercial, tedy “pouze k nekomerčnímu užití”. V případě, že by Kozlíčkovy fotografie užil k propagaci svých výrobků, porušil by podmínky této veřejné licence a zasáhl by do autorských práv fotograf. Následkem by byla “standardní” autorskoprávní odpovědnost a pan Kozlíček by byl oprávněn postupovat proti podnikateli dle § 40 AutZ, zejména tedy žádat bezdůvodné obohacení, případně náhradu škody. Podnikatel by ale mohl požádat pana Kozlíčka o separátní „standardní“ licenci k takovému užití.

Jan Malina sepsal studii na téma Vína Jižní Moravy. Na webových stránkách vinaře našel článek tematicky obdobně laděný článek, vystaven pod licencí Uveďte autora-Nezasahujte do díla 3.0 Česko (CC BY-ND 3.0). Zmíněný článek podával skvělou chuťovou charakteristiku odrůdy Pálava, kterou by pan Malina rád ocitoval ve své

studii. Jelikož již o těchto “licencích” slyšel, ze strachu před postihem za “pirátství” se k tomuto kroku radši neodvážil (a to zejména kvůli poznámce “Nezasahujte do díla”). Je jeho strach oprávněný?

Tento strach je iracionální a není oprávněný. V čl. 2 licenčního ujednání Creative Commons výslovně se výslovně uvádí, že “nezužuje ani jinak nelimituje volná užití [...] či jiná zákonná omezení práv k licencovanému dílu.” Toto ujednání je dle našeho názoru navíc nadbytečné, jelikož zákonná omezení autorského práva zásadně nelze vyloučit smluvně. Na druhou stranu mu ale nelze upřít jistou informační hodnotu - tvůrci českého portu licencí Creative Commons chtěli uživatele děl licencovaných pod licencemi Creative Commons komplexně informovat o jejich právech a povinnostech.

Vydavatelé regionálního čtrnáctideníku “Lelekovický zpravodaj” zamýšlí oživit aktuální článek o motokrosových závodech ve Vranově adekvátní fotografií. Na stránkách flickr.com objevili vhodné fotografie uživatele “MottoFX”. Všechny fotografie jsou vystaveny pod licencemi Creative Commons BY-NC 3.0 Česko. Lelekovický zpravodaj je distribuován občanům obce Lelekovice distribuován zdarma, financován je ovšem z prodeje reklamní plochy v něm.

V tomto případě by došlo k porušení smluvním podmínek, neboť prvek licence vylučuje využití díla za účelem byť nepřímého zisku. Lze důvodně očekávat, že činnost Lelekovického charakteru má obchodní charakter, tedy že je jeho provoz primárně hrazen z prodeje reklamy. Opět je nutno připomenout, že nic nebrání vydavate-

lům zahájit jednání s uživatelem „MotoFX“ a dohodnout se na poskytnutí licence na toto užití jeho fotografie.

Kombinací výše rozebráných licenčních prvků lze vytvořit šest variant licencí. K indikaci, že je dílo zpřístupněno pod některou z níže uvedených licencí se dá vyjádřit i pomocí následujících ikon (v případě elektronického autorského díla lze využít i pouze tyto ikonky za předpokladu, že obsahují odkaz na samotný text licenčního ujednání). Licence jsou seřazeny od liberálních po nejvíce restriktivní.

Uveďte autora 3.0 Česko

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/>

Jedná se o maximálně liberální variantu, která dovoluje jednak dílo upravovat, tak i komerčně využívat.

Uveďte autora-Zachovejte licenci 3.0 Česko

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/cz/>

Zdánlivě liberální licence, je ovšem nutno dávat pozor, že šířit upravené dílo lze pouze pod stejnou, nebo obdobnou licencí. Důsledkem použití této varianty mj. je, že výsledná díla budou vždy dostupná ostatním a to i ke komerčnímu užití. Jinak řečeno, takto licencované dílo nelze modifikovat a dále ho pak „uzavřít“ do standardního ochranného režimu autorského práva.

Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně 3.0 Česko

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/cz/>

Tato varianta opět umožňuje modifikaci původního díla, nelze ji však a ani dílo původní užívat za účelem získání přímého nebo nepřímého obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění.

Uveďte autora-Nezasahujte do díla 3.0 Česko

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/cz/>

Varianta licence k zachování integrity díla a jeho maximálního užití, a to i pro komerční účely.

Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/>

Tato licence naopak umožňuje modifikace díla, které ovšem není možno využívat komerčně. Navíc dílo vzniklé modifikací musí být šířeno pod stejnou licencí.

Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Nezasahujte do díla 3.0 Česko

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/>

Maximálně restriktivní varianta licencí Creative Commons, dovolující v podstatě pouze jeho bezúplatné šíření. Modifikace či komerční užití díla jsou vyloučeny.

V souvislosti s licencemi Creative Commons se lze setkat ještě se dvěma nástroji. Konkrétně se jedná o „licenci“ CC0 (CC Zero) a tzv. Public Domain Mark.

CC0 je zamýšlen jako nástroj, kterým se autor vzdává veškerých práv ke konkrétnímu dílu. V České republice by ovšem takovýto právní úkon nebyl platný, neboť není právem dovolený. CC Zero na tyto situace ovšem pamatuje a v případě nedovolenosti takového úkonu stanovuje, že se jedná o maximální možnou právem dovolenou licenci („Public License Fallback“) – tedy licenci Creative Commons „Uveďte autora“ 3.0 Česko. V rámci bezproblémové aplikace nedoporučujeme tento nástroj užívat a místo něj používat nejliberálnější licenci Creative Commons „Uveďte autora“ 3.0 Česko.

Public Domain Mark slouží k označení volných děl a má pouze informační hodnotu. Status volného díla bude záležet na faktickém uplynutí doby ochrany, nikoliv na pouhém označení značkou Public Domain.

Veřejné licence v akademické praxi

III. kapitola

III. Veřejné licence v akademické praxi

Související právní předpisy:

§ 2, 8, 11-23, 58, 60 AutZ; § 47b zákona č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách

Problematika autorského práva a veřejných licencí se stále častěji stává středem zájmu akademické praxe. Jedná o situace, kdy chtějí akademičtí pracovníci užívat autorských děl jiných kolegů, např. při publikování svých prací či ve výuce. Druhou množinou jsou případy, kdy se jedná o jejich vlastní autorská díla a příslušný autor či autoři, chtějí rozhodnout o jejich „právním osudu“ a zveřejnit je pod některou z veřejných licencí. Fenomén, který se projevuje zejména v druhé ze zmiňovaných oblastí, je myšlenka Open Access, která znamená „otevřený přístup“ k výsledkům vědecké práce. Stále více akademických institucí, a to i v České republice, veřejně deklaruje svoji vázanost principy Open Access, které vycházejí z Budapeštské deklarace, Prohlášení z Bethsedy a konečně Berlínské deklarace (souhrnně označovaných též jako tzv. BBB-Iniciativa). Aby mohl být vědecký příspěvek (tj. např. článek, učebnice, ale i originální výsledky vědeckého výzkumu v podobě dat či metadat, multimediální materiál) označen za „open access“ musí dle Berlínské deklarace splňovat následující dvě podmínky:

- 1) Autor k němu musí nediskriminačně všem udělit časově a místně neomezenou a neodvolatelnou licenci, která dovoluje dílo užívat, zpracovávat, rozšiřovat, rozmnožovat, přenášet, šířit a to pro jakýkoliv odpovídající účel – jedinou omezující podmínkou, kterou je možno stanovit, je adekvátní uvedení jména autora.
- 2) Kompletní verze příspěvku, pomocných materiálů, jakož i výše uvedené licence musí být uložena ve standardizovaném elektronickém úložišti zajišťujícím dlouhodobou archivaci.

Vhodným způsobem jak naplnit první podmínku jsou právě zpřístupnit vědecký příspěvek pod některou z veřejných licencí licence a to nejčastěji Creative Commons. Zde je nutno upozornit, že za „open access“

ve smyslu Berlínské deklarace nelze považovat příspěvky využívající „pouze“ volných licencí, tak jak bylo definováno výše. Příspěvky musí být zpřístupňovány pod licencemi **neobsahující** restriktivní licenční prvky „Neužívejte komerčně“ (NC) a „Nezasahujte do díla“ (ND). V systému výše nastíněné terminologie se pak tedy jedná pouze o licence „svoobodné“.

Druhá podmínka Open Access je realizována zveřejňováním vědeckých příspěvků buď v institucionálních repozitářích („zelená cesta k Open Access“) nebo publikací v Open Access časopisech („zlatá cesta k Open Access“).

Open access v ČR

K principům Open Access se podpisem Berlínské deklarace veřejně přihlásily již tyto akademické a výzkumné instituce:

- Grantová agentura ČR (2008)
- Akademie věd ČR (2008)
- Masarykova univerzita (2010)
- Asociace knihoven vysokých škol České republiky (2012)
- Akademické sdružení MAGNANIMITAS (2012)
- Vysoká škola ekonomická v Praze (2012)

Veřejné licence v akademické praxi při užívání cizích děl

Při užívání cizích autorských děl v akademické praxi lze s úspěchem využívat výše popsaných omezení a výjimek z autorského práva. Je třeba zopakovat, že veřejnými licencemi (typicky Creative Commons) nejsou tyto výjimky co do jejich aplikace nijak omezovány. Z díla licen-

covaného pod veřejnými licencemi tak lze bez problémů citovat a pořizovat si např. jejich kopie pro osobní potřebu. I při aplikaci licencí Creative Commons s licenčním prvkem “Neužívat komerčně” ND lze z díla citovat též v díle, které je určeno ke komerčním účelům.

Díla poskytnutá pod veřejnými licencemi poskytují ale větší manévrovací prostor co do způsobu jejich užívání. Často tak například lze do e-learningových osnov umísťovat celá díla zveřejněná pod některou z veřejných licencí, nikoliv pouze výňatky z nich. Stejně tak na ně lze odkazovat, umísťovat na vlastní webové stránky, či je rozmnožovat studentům.

Akademický pracovník, zaměstnanec univerzity, dostal za úkol od vedoucího katedry vytvořit skripta - učební pomůcku k předmětu Softwarové právo. Při jejím vytváření by rád využil obrázky, které našel na různých webových stránkách. Některé z nich jsou viditelně označeny značkou užívanou pro licence Creative Commons.

Obrázky neoznačené značkou pro licence Creative Commons lze využít v rámci citační zákonné licence dle § 31 odst. 1 písm. b) AutZ. Toto užití musí být v souladu s povětivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem. Dále nesmí být v rozporu s běžným užitím díla a oprávněnými zájmy autora. Obrázky zpřístupněné pod některou z veřejných licencí Creative Commons je možno použít za dodržení podmínek licenčního ujednání. Je tak zejména nutno adekvátně označit a respektovat konkrétní licenční podmínky. Problematický by se mohl jevit prvek “Neužívat komerčně”, pokud by se učební pomůcka prodávala studentům za účelem dosažení zisku.

Učitel veřejné vysoké školy, chce svým studentům zpřístupnit (tj. nahrát do e-learningové učební osnovy) studijní materiály - odborné vědecké články jiných autorů. Některé z nich získal z komerčních databází (Elsevier, Oxford Journals), jiné z volně přístupných webových stránek, a jiné našel v Open Access časopisech, které používají různé varianty CC licencí. Jak má správně postupovat?

V prvé řadě je nutno zdůraznit, že vědecké články s pravděpodobností hraničící s jistotou budou autorskými díly. Užívat je tedy bude možno pouze buď na základě svolení autora, vykonavatele práv či na základě zákonných licencí. Užitím se pak rozumí i pořízení rozmnoženiny a její zpřístupnění v rámci e-learningové osnovy. U článků z komerčních databází nelze souhlas k takovému užití důvodně předpokládat, proto by bylo vhodné uvést pouze jejich bibliografické údaje, případně odkaz na placenou databázi, z které si pak opatří informační zdroj studenti sami. U volně dostupných zdrojů je též potřeba být opatrný. Samotný fakt, že je dílo dostupné „jen tak zdarma na webu“, neznamená, že by jeho autor svolil k jakémukoliv užití, tedy zejména rozšiřování, rozmnožování a sdělování veřejnosti. Naopak u děl zpřístupněných pod veřejnými licencemi Creative Commons lze tyto pro výuku používat bezproblémově, a to ve všech jejich variantách. Je ale třeba respektovat specifická licenční omezení „Nezasahujte do díla“ ND a případně „Zachovejte licenci“ SA.

Veřejné licence při zveřejňování vlastních vědeckých děl

Jak bylo v obecné autorskoprávní části naznačeno, osoba, která zamýšlí dílo pod veřejnou licencí zpřístupnit, musí disponovat náležitým oprávněním tak skutečně učinit. Hned zpočátku je tedy třeba řešit, zda je osoba s dílem oprávněna takto nakládat. Zejména je tedy nutno určit, zda není spoluautorem článku též jiná osoba. Pro zveřejnění díla pod veřejnou licencí je totiž třeba souhlasu všech spoluautorů.

Ač stačí souhlas spoluautora/-ů s zpřístupněním společného díla pod některou z veřejných licencí i v ústní formě, je vhodné jej zachytit v písemné podobě, a to i pro případ možných budoucích sporů. Vzorové prohlášení o poskytnutí licence Creative Commons vypracovala česká organizace Creative Commons Česká republika a je dostupné online na www.creativecommons.cz a je též přílohou této příručky.

Dále je třeba zkoumat, zda je autor skutečně oprávněn tato práva vykonávat nebo zda jeho práva nevykonává jiná osoba. Pokud dílo vzniklo jako zaměstnanecké, tedy v rámci plnění povinností vyplývajících z pracovního vztahu, je touto osobou zaměstnavatel, pokud není smluvně ujednáno jinak. U členů akademické obce je stanovení hranice, kdy se jedná o zaměstnanecké dílo velmi diskutabilní a je vždy třeba konzultovat interní předpisy příslušné instituce, jak se k dané otázce staví.

V akademické praxi jsou majetková práva zahraničním vydavatelům „převáděna“, ač to není dle platného práva možné, případně exkluzivně licencována. V této situaci již původní autor není oprávněn zpřístupňovat své články kdekoliv pod jakoukoliv veřejnou licencí. Užít tento článek by tedy mohl (i když je jeho autor) pouze se souhlasem vydavatele periodika či na základě zákonných licencí.

Z prevenčních důvodů je nutno těmto otázkám věnovat náležitou pozornost a to **před** samotným zpřístupněním díla pod některou z veřejných licencí. Zejména je potřeba varovat před přílišnou „horlivostí“ při naplňování principů Open Access. Před samotným vložení již publikovaných vědeckých článků do institucionálního repozitáře je třeba vždy vyjasnit jejich právní status – tedy zda je autor oprávněn takto s dílem nakládat. Přehledný, ač právně nezávazný, příklad postojů různých renomovaných vydavatelů vědeckých časopisů k Open Access podává web SHERPA/RoMEO (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>).

Vzhledem k tomu, že je odpovědnost za porušení autorského práva budoována na objektivním principu (zavinění osoby právo porušující nehraje žádnou roli), vyplatí se aplikovat lehce modifikovanou známou poučku: „dvakrát měř, jednou vlož“.

Josef Sdílný, zaměstnanec univerzity, by rád na své webové stránce www.josefsdilny.cz zveřejnil pod licencí Creative Commons CC BY-NC 3.0 Česko ve formátu PDF veškeré své odborné články. Na co si má dávat pozor?

Nejprve je nutno zjistit, zda není oprávněna vykonávat práva k těmto článkům jiná osoba. V tomto případě se mohlo jednat zejména o univerzitu (zaměstnavatele) či vydavatele odborných periodik (nabyvatele výhradní licence), v nichž byly Sdílného články publikovány. K zveřejnění těchto článků na své stránce by tak Sdílný potřeboval jejich souhlas. Pouze texty, které jsou ve výše uvedeném smyslu neproblematické, může Josef Sdílný uveřejnit na svých webových stránkách.

Martin Pokrokový sepsal s Jiřím Opatrným článek zabývající se historickými aspekty vizualizace dat. Progresivnější Jiří Pokrokový jej chce zveřejnit na stránkách svého výzkumného oddělení. Jiří Opatrný s tímto postupem ovšem nesouhlasí. Jiří Pokrokový jej ovšem i přes výslovný nesouhlas svého kolegy zveřejní pod licencí CC BY-ND-NC 3.0 Česko. Jaká je právní situace?

Josef Pokrokový zasáhl do výlučných autorských práv Josefa Opatrného a odpovídá mu za vzniklou škodu (příp. ušlý zisk v podobě autorského honoráře, který by autorům připadl v případě uveřejnění článku v odborném komerčním periodiku) a za případné bezdůvodné obohacení.

Pozornost je zapotřebí věnovat také zvláštnímu režimu **školního díla**. Obecně mají dle § 35 a 60 AutZ výhradní postavení autora studenti, kteří příslušné dílo zpracovávají ke splnění školních nebo studijních povinností. Škola tedy a priori nemůže bez svolení studenta dílo užívat – student není zaměstnanec vysoké školy – s výjimkou zákonem stanovených výjimek v § 35 AutZ. Studenti jsou při výkonu svých práv omezeni oprávněnými zájmy školy. Škola či vzdělávací zařízení může dále využívat studentovo dílo pro vlastní (neveřejnou) vnitřní potřebu (tedy pro výuku, šíření v rámci intranetu atd.). Toto bezesmluvní užití se ovšem nevztahuje na užívání počítačových programů. Zejména tak nemůže vysoká škola zpřístupňovat kvalifikační práce studentů pod veřejnými licencemi. Od toho je nutno odlišovat zákonnou povinnost vysoké školy zveřejňovat závěrečné kvalifikační práce dle § 47b zákona o vysokých školách a to i prostřednictvím specializovaných databází typu theses.cz (k tomu viz výše). V tomto případě se jedná o omezení autorského práva studenta, nikoliv výkon jakýchkoliv práv (zejména tedy práva dílo užit).

Student František Hotový úspěšně obhájil svoji bakalářskou práci na téma “Open Access repozitáře” na Filozofické fakultě. Oponent práce mu navrhl práci publikovat. František Hotový se proto rozhodl, že práci uveřejní na svém blogu pod licencí CC BY-NC-ND 3.0 Unported. Může takto postupovat?

Dle českého práva je takovýto postup zcela v pořádku. Práce by ale mohla být paralelně dostupná ve veřejné databázi závěrečných kvalifikačních prací. Tímto zveřejněním by naplňovala vysoká škola svou povinnost dle zákona o vysokých školách a nezasahovala by do práv Františka Hotového.

Veřejné licence a software

IV. kapitola

IV. Veřejné licence a software

Související právní předpisy:

§ 2 odst. 2, § 46 odst. 5, § 65 - 66 AufZ

Tvorba a distribuce softwaru jsou sféry, jež byly myšlenkám, na nichž jsou veřejné licence založeny, příznivě nakloněny odjakživa. Výrazy jako „free software“ (svobodný software) a „open source software“ (software s přístupným zdrojovým kódem) ostatně patří mezi takové, na které lze zejména na internetu narazit snad na každém rohu. Úkolem této kapitoly je umožnit čtenáři získat v této mimořádně složité problematice alespoň základní orientaci.

Výše zmíněné výrazy často bývají užívány jako synonyma. Každý však ve velmi obecné rovině odkazuje k určitému typu veřejné licence. Výraz „free software“ se totiž nejčastěji užívá k označení pojmu definovaného Richardem Stallmanem a jeho Free Software Foundation. Za svobodný software je možno považovat jen takový, který může oprávněný uživatel používat za jakýmkoli účelem, studovat, jak pracuje a přizpůsobit ho svým potřebám, redistribuovat jeho kopie, a vylepšovat ho s tím, že tato vylepšení může následně zveřejňovat. Přístup k těmto svobodám nemůže být podmíněn zaplacením jakéhokoliv poplatku. To ovšem nevylučuje samotnou platbu za skutečnou kopii softwaru. Lze si tedy představit situaci, kdy je za úplatu distribuováno DVD s počítačovým programem, a to jak s jeho spustitelnou verzí, tak s otevřeným zdrojovým kódem (takto je např. distribuován operační systém Ubuntu). Dále je důležité zmínit, že splnit podmínky uvedené definice ve skutečnosti není snadné a často dochází k tomu, že se software označuje za svobodný i přesto, že některou z výše uvedených podmínek nesplňuje. Výrazem „open source software“ se pak označuje takový software, který je zpřístupněn společně se svým zdrojovým kódem. Tato skutečnost je velmi významná zejména pro tvůrce souvisejících softwarových produktů, neboť mohou snadněji získat informace důležité pro vývoj jejich vlastního softwaru.

Přestože v praxi bývá téměř jakýkoli software, který je šířen za méně restriktivních podmínek než běžný proprietární software, zařazován do kategorie „free and open source software“ (známá též pod zkratkou F/OSS), je to právě schopnost rozlišovat mezi jednotlivými typy veřejných licencí, která je pro chápání pojednávané problematiky klíčová. Kromě toho, že se lze setkat s texty licenčních smluv vyhotovenými ad hoc, existuje též nezanedbatelné množství předem připravených vzorů. Z těch nejznámějších můžeme zmínit alespoň různé verze GNU GPL, EUPL a Mozilla Public License.

Výše představené licence Creative Commons nejsou pro F/OSS vhodné, jelikož výslovně neobsahují ujednání o přístupnosti zdrojového kódu („open source“ klauzuli).

Užívání softwaru šířeného za podmínek některé veřejné licence

V současné době se lze běžně setkat se softwarem, který je šířen pod některou z veřejných licencí. Co se užití takového softwaru týče, obecně lze rozlišit dvě situace, k nimž se tradičně pojí odlišné typy problémů. První ze situací je používání softwaru k účelu, k němuž běžně slouží, například použití grafického editoru k vytvoření vizuálního díla. Druhým typem situace je užití softwaru jako součásti vlastního softwarového produktu. V prvním z popsaných případů zpravidla nevznikají zásadní potíže. Uživatel si však musí pečlivě ověřit, zda není užití softwaru limitováno specifickými požadavky - například, aby šlo o užití pro nekomerční účely. Druhá z popsaných situací je naopak spojena s celou řadou problematických momentů. Pokud je software šířen pod veřejnou licenci, která umožňuje jeho užití jako součásti jiného softwarového produktu, je více než pravděpodobné, že toto užití bude určitým způsobem podmíněno. Snadno si lze představit takové užití několika různých softwarových produktů, které ho podmiňují různými (ne vždy slučitelnými) požadavky.

Při používání softwaru šířeného pod podmínkami některé z veřejných licencí za účelem je třeba mít na zřeteli, že uživatel je licenčními podmínkami skutečně vázán. Často se lze totiž v praxi setkat s tím, že pokud je software k dispozici zdarma, je nazírán jako zcela oproštěn od jakýchkoli omezení. Běžně dochází k tomu, že se uživatel s licenčními podmínkami takového softwaru ani neseznámí, a to i přesto, že je odsouhlasí. Jedinou výjimku by snad mohla představovat situace, kdy by v uživateli byl v důsledku chybně nastaveného procesu uzavírání licenční smlouvy vyvolán legitimní dojem, že software je k dispozici tak, že není zatížen žádnými podmínkami. Taková situace by například mohla být vyvolána tím, že by uživateli podrobné licenční podmínky zůstaly skryty a měl by k dispozici informaci, že software je k užití nabízen zdarma.

Živnostník, který vede své vlastní grafické studio, si pořídil a nainstaloval grafický editor šířený pod veřejnou licenci, která zapovídá jeho komerční užití. Má zájem editor využívat pro grafické návrhy, které ve studiu vznikají a následně bývají nabízeny a prodávány zákazníkům. Nejdříve by však rád věděl, zda takovým jednáním nedojde k neoprávněnému zásahu do práv autora grafického editoru. Pokud by tomu tak skutečně bylo, zajímalo by ho, jakým způsobem by mohl zamýšleného využití docílit tak, aby k tomuto zásahu nedocházelo.

Předně je třeba poznamenat, že omezení spočívající v zapovězení komerčního užití softwaru je interpretačně velmi komplikované. Hranice mezi užitím pro komerční a nekomerční účely totiž může být velmi tenká a mnohdy zcela nepostřehnutelná. Živnostník tedy nejprve musí ověřit, zda licence skutečně zapovídá takové použití softwaru, které zamýšlí. Pokud bude licenční ustanovení vágní a přesnou odpověď mu neposkytne (jde o velmi častý případ), lze doporučit jeho extenzivní výklad, tzn. předpokládat, že zapovězeno je. Za účelem vyjasnění

celé situace lze doporučit kontaktovat autora softwaru, se kterým případně může být uzavřena též ad hoc licence, která živnostníkovi užití softwaru umožní.

Při užití softwaru jako součásti vlastního softwarového produktu je třeba zvýšené opatrnosti. Důvod je stejný jako v předchozí situaci, tj. že ten, kdo software uvedeným způsobem použije, bude skutečně vázán jeho licenčními podmínkami. V kontextu této situace však nesprávné užití může mít za následek velmi závažné konsekvence. Mít se na pozoru je třeba zejména před tzv. virálním efektem, kterým se vyznačuje velké množství veřejných licencí určených pro software. Jde o požadavek, že softwarový produkt, jehož součástí bude též použitý software, musí být následně šířen za stejných (nebo obdobných) licenčních podmínek. Takový požadavek může být často v příkrém rozporu s tím, co autor nového softwarového produktu zamýšlí. Vyloučit nelze ani situaci, kdy při použití více softwarových produktů šířených pod různými veřejnými licencemi, bude autor nového softwaru nucen vyhovět vzájemně si odporujícím podmínkám. V takovém případě by mu nezbývalo než volit, jaké z podmínek poruší, případně některý z použitých softwarových produktů nahradit jiným.

Tvůrce administrativního softwaru určeného především drobným podnikatelům si při vyhotovování tohoto softwaru vzal za základ obdobný software, který byl šířen pod podmínkami licence GNU GPL verze 3. Do svého softwarového produktu převzal značnou část zdrojového kódu původního softwaru, ale nemalou měrou přispěl též vlastními vylepšeními. Aby dodržel podmínky licence, poskytuje svůj software uživatelům společně s přebraňným zdrojovým kódem. Svůj vlastní zdrojový kód však k dispozici nedává.

Veřejná licence GNU GPL verze 3 se vyznačuje právě již výše zmíněným virálním efektem. Tím, že tvůrce administrativního softwaru použil zdrojový kód softwaru šířeného pod touto licencí, vstoupil do licenčního vztahu, v němž se zavázal k tomu, že vzniklý software bude zpřístupňovat za stejných podmínek. Tím, že nedává k dispozici svůj vlastní zdrojový kód, jedná v rozporu s povinnostmi, které vstupem do licenčního vztahu vznikly.

Zpřístupnění vlastního softwaru pod veřejnými licencemi

Zpřístupnit vlastní software pod podmínkami některé z veřejných licencí se na první pohled nejeví jako smysluplný krok. Je totiž otázkou, proč by mělo být výhodné předem deklarovat, že k určitým druhům užití softwaru dává jeho autor automaticky svolení a není tudíž třeba o dovození specificky žádat. Je docela dobře možné, že se tak autor připraví o výdělek, který by jinak mohl dosáhnout. Ve skutečnosti se však může jednat o velmi promyšlený a účinný krok, který autorovi přinese značný (i finanční) užitek. Vhodně zvolené zpřístupnění softwaru pod podmínkami některé z veřejných licencí může být vynikající marketingovou strategií, která přiláká zákazníky k ostatním produktům nebo službám tvůrce softwaru. Často také bývá využíváno jako silný PR nástroj, jehož prostřednictvím obchodní společnost pečlivě kultivuje svoji pověst.

Klíčovou otázkou je samozřejmě volba konkrétní licence, kterých je k dispozici bezpočet. Kromě toho, že si autor může vybrat jednu z předem připravených licencí, jejichž rozsáhlý, nikoli však vyčerpávající, seznam lze nalézt například na stránkách Free Software Foundation, může si licenci rovněž vytvořit sám tak, aby přesně odpovídala jeho představám. Zajímavou možností představuje využít jedné z předem připravených licencí a tuto drobně upravit. Je však třeba mít na paměti to, že i samotný text licence je autorským dílem, a pokud sám není šířen

pod podmínkami některé veřejné licence, je třeba na takové užití získat svolení jejího autora.

Na univerzitě vznikl software jako výstup projektu podporovaného dotací EU. Jednou z podmínek projektu je bezplatné zpřístupnění softwaru prostřednictvím veřejné licence. Problém, který je však třeba vyřešit, spočívá v tom, zda je vhodnější vytvořit vlastní text veřejné licence anebo použít některou z předem připravených veřejných licencí.

Nejprve je potřeba ujasnit, za jakých podmínek by software měl být zpřístupněn. Pokud takovým podmínkám odpovídá některá z velmi rozšířených veřejných licencí, měl by se autor rozhodnout právě pro ni. Důvodem je fakt, že případným uživatelům ušetří námahu se studiem smluvních podmínek, které by byly připraveny specificky pro konkrétní případ. Pokud hodlá autor svůj software zpřístupnit tak, že ho bude možno užívat jako součást dalších softwarových produktů, jeho zpřístupnění pod některou z velmi rozšířených veřejných licencí snižuje riziko inkompatibility licenčních podmínek s jinými takto užívanými softwarovými produkty. Ze stejných důvodů by měla být dána přednost méně rozšířeným veřejným licencím před vlastním textem. Pokud však žádná z předem připravených licencí neodpovídá požadavkům autora, může svůj software samozřejmě zpřístupnit pod podmínkami licence, kterou si sám vytvoří. Ve výše uvedeném případě je rovněž třeba dbát požadavků poskytovatele dotace.

Již několikrát zmíněný virální efekt je v praxi předmětem mnoha obav. Na tvorbě komplikovanějšího softwaru se zpravidla podílí velké množství lidí, například zaměstnanců společnosti zabývající se vývojem soft-

waru. Stačí přitom pochybení nebo nedbalost kteréhokoli z nich, aby do vytvářeného softwaru zapojil existující softwarový produkt šířený pod veřejnou licenci s virálním efektem. V extrémním případě se pak může stát, že v důsledku tohoto aktu bude softwarová společnost vázána ke zpřístupnění jí vyvíjeného softwarového produktu za podmínek této veřejné licence.

Zaměstnanec bez vědomí zaměstnavatele použil při tvorbě softwaru část kódu ze softwarového produktu šířeného pod licenci GNU GPL verze 3. Zaměstnavatel však měl v plánu software šířit komerčně a v žádném případě nehodlá svolit k tomu, aby byl šířen pod podmínkami GNU GPL. Otázkou je, jakým způsobem je teď zapotřebí postupovat, aby byla situace napravena.

Situace může být napravena dvěma způsoby. Pokud ještě nedošlo k distribuci softwaru a nepředstavuje-li to zásadní problém, nejrozumnějším řešením je předmětnou část kódu odebrat a nahradit ji vlastním zdrojovým kódem. Druhou možností je vstoupit v jednání s majitelem autorských práv k použitému zdrojovému kódu a pokusit se o sjednání odlišných licenčních podmínek, za nichž bude ochoten svůj software poskytnout. Ve třetím sledu je možno zvažovat, nakolik je pravděpodobné, že majitel práv bude tyto skutečně ochoten uplatňovat u soudu a jaké negativní konsekvence by z výsledku soudního řízení případně mohly pro společnost plynout.

Veřejné licence a informace veřejného sektoru

V. kapitola

V. Veřejné licence a informace veřejného sektoru

Související právní předpisy:

§ 2, 3, 8, 11-23, 58, 60, 88 - 94 AutZ

§ 2 – 5, 8b, 12, 13, 14, 14a, 17, 19 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

§ 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 17 a čl. 26 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 1, 3 - 5, 8 - 11 směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění pozdějších předpisů

Informace veřejného sektoru (Public Sector Information, dále též „PSI“) představují souhrn informací, které vytváří v rámci své působnosti orgány veřejné moci. Ty jsou vymezeny jako státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. Působnost orgánu veřejné moci, v rámci níž vytváří informace veřejného sektoru, je vždy vymezena zákonem.

Informace veřejného sektoru jsou podle § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, definovány jako obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči. Příkladem tento zákon uvádí obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního. Informacemi veřejného sektoru jsou mimo jiné informace zveřejněné, ale patří k nim též informace nezveřejněné.

Informace veřejného sektoru jsou obecnější, než pouze informace z veřejných registrů a informace o průběhu jednotlivých řízení, i když tyto dvě

skupiny informací k informacím veřejného sektoru přirozeně patří. Mezi obvyklé informace veřejného sektoru se řadí také mapová data, meteorologické informace, informace o silničním provozu, informace týkající se dotací, veřejných podpor a odměn vedoucích osob orgánů veřejné moci, veřejné výzkumy týkající se zdravotnictví, kulturní a turistické informace vytvářené veřejnými subjekty, data o kriminalitě, volební výsledky a mnoho dalších dílčích skupin informací. Tyto informace jsou důležité pro trh a pro jednotlivé podnikatelské subjekty, kterým mohou výrazně usnadnit podnikatelskou činnost a rozvoj.

Stát, který dobře pracuje se svými informacemi veřejného sektoru, napomáhá rozvoji svého soukromého sektoru a své ekonomiky jako celku. Z toho důvodu lze doporučit publikaci svých informací veřejného sektoru ve zvýšeném rozsahu všem státům právě v době hospodářské krize či recese. Zejména u informací, kterými stát již disponuje a postačí je pouze zveřejnit v patřičném strojově zpracovatelném formátu pomocí existujících webových stránek.

Mnohá autorská díla uvedená v předchozích kapitolách mohou být informacemi veřejného sektoru, pokud je vytváří v rámci své působnosti orgány veřejné moci. Informace veřejného sektoru totiž existují samy o sobě v různých listinných nebo elektronických dokumentech (včetně rozhodnutí, předpisů, dopisů či e-mailů) nebo v rámci listinné nebo elektronické databáze (např. jako položka v systému orgánu veřejné moci). Informace veřejného sektoru však velmi často nejsou autorským dílem (srov. níže).

Orgán veřejné moci zamýšlí podnikatelům poskytovat svá rozhodnutí ve správním řízení (anonymizovaná, případně zestručněná) pro další využití.

Dva různí vydavatelé tato rozhodnutí ve správním řízení přebírají a publikují v rámci svých publikací judikatury, přičemž ve svých sbornících judikatury přidávají další přidanou hodnotu, která je ve prospěch klientů –

konečných odběratelů informací veřejného sektoru. Klienti za tuto přidanou hodnotu platí.

Obecná veřejnost zároveň má možnost k rozhodnutím přistupovat bezplatně na webových stránkách úřadu, tato rozhodnutí jsou však na webových stránkách úřadu přístupná bez přidané hodnoty a bez přídatných služeb.

Orgán veřejné moci si v rámci zajišťování veřejných potřeb při správě veřejného majetku u soukromé společnosti objedná vytvoření seznamu svých pozemků spolu s nákresey jednotlivých budov, které budou zhotoveny speciálně pro tento orgán.

V případě seznamu městských pozemků spolu s mapovými daty se jedná sice o informace získané soukromým subjektem, avšak jedná se o data vytvořená v rámci zajišťování veřejných potřeb na zakázku, proto tyto informace jsou informacemi veřejného sektoru.

Právní režim informací veřejného sektoru

U informací veřejného sektoru mohou existovat dva různé režimy – prostý přístup k informacím veřejného sektoru (public sector information access) nebo další využití informací veřejného sektoru podnikatelským subjektem - dalším uživatelem, který se liší od konečného příjemce informací (public sector information re-use, ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES se užívá pojem opakované použití informací veřejného sektoru).

Oba režimy informací veřejného sektoru jsou předpokládány směrnicí 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „směrnice PSI re-use“). Směrnice se

však prostého přístupu k informacím veřejného sektoru netýká, pouze jej mlčky předpokládá. Směrnice PSI re-use stanovuje členským státům Evropské unie povinnosti týkající se dalšího využití informací veřejného sektoru a zajištění jeho poplatkové průhlednosti a nediskriminace pro srovnatelné kategorie informací. Jak bude ukázáno níže v samostatné kapitole, tato směrnice též zakazuje výhradní dohody. Cílem směrnice PSI re-use je dle jejího čl. 1 odst. 1 „stanovit minimální soubor pravidel pro opakované použití a praktické prostředky pro usnadnění opakovaného použití stávajících dokumentů, které mají subjekty veřejného sektoru členských států v držení.“

Uvedenými stávajícími dokumenty se rozumí právě informace veřejného sektoru. Další využití informací veřejného sektoru se předpokládá na základě žádosti o opakované použití směřované orgánu veřejné moci dle čl. 4 směrnice PSI re-use. Další využití informací veřejného sektoru začíná prvním poskytnutím PSI nebo uzavřením licenční smlouvy pro další využití PSI. Licenční smlouva může zahrnovat i transparentní poplatkovou politiku – poplatky lze chápat jako motivaci orgánu veřejné moci poskytovat informace k dalšímu využití.

Významným rysem je obvyklý komerční cíl dalšího využití informací veřejného sektoru a vytvoření přidané hodnoty. Další využití informací veřejného sektoru zahrnuje poskytovatele informací (orgán veřejné moci), dalšího uživatele (podnikatele, který informace veřejného sektoru dále komerčně zpracovává, přidává k nim přidanou hodnotu - např. možnost pokročilého vyhledávání, umožňuje lepší přístup k informacím či vytváří stručná shrnutí) a konečného příjemce informací veřejného sektoru – občana, kterému je přidaná hodnota přinášena. Další uživatel tedy obvykle není konečným příjemcem informací, poskytuje zpracované informace veřejného sektoru svým vlastním odběratelům. Další využití informací veřejného sektoru je tedy obvykle pravidelné, provádí se u informací ve velkém rozsahu a předpokládá se jejich strojové zpracování. Další využití je realizací práva na podnikání zakotveného v čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Naproti tomu v rámci prostého přístupu k informacím veřejného sektoru dochází k poskytnutí informace veřejného sektoru osobou povinnou (orgánem veřejné moci) na základě žádosti nebo zveřejněním a k jejímu přijetí jakýmkoli subjektem, v České republice v režimu § 4 zákona č. 106/1999 Sb. U poskytování informací na základě žádosti jsou tyto informace obvykle poskytovány jednorázově či nepravidelně. Cílem prostého přístupu k informacím veřejného sektoru je dosažení transparentnosti činnosti veřejné správy a její demokratické kontroly, která je předpokládána právě Listinou. Přístup k informacím veřejného sektoru realizuje právo na informace podle čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, tedy zcela jiné základní právo, než další využití informací veřejného sektoru (více výše).

Úprava informací veřejného sektoru v České republice není příliš srozumitelná, neboť jednoznačně neodděluje přístup k informacím veřejného sektoru od dalšího využití informací veřejného sektoru a na mnoha místech je nutné použít obecné právní principy pro řešení některých otázek.

Další využití informací veřejného sektoru bylo v českém právu harmonizováno do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, což nebyl správný postup. Oba režimy informací veřejného sektoru tedy shodně podléhají zákonu o svobodném přístupu k informacím. Žádost o poskytnutí informací k dalšímu využití PSI byla tedy v českém právu zcela ztotožněna se žádostí o poskytnutí informace dle § 13 zákona č. 106/1999 Sb., která je však kvalitativně a svým významem zcela odlišná.

Zvýšená nabídka informací veřejného sektoru by dle Polčáka⁴ umožnila rozvoj tzv. sekundárního informačního trhu, který byl jednou z priorit Evropské unie dle Lisabonské strategie po roce 2000. Těto zvýšené nabídce informací veřejného sektoru, k níž v České republice zatím

4 POLČÁK, Radim. Informace veřejného sektoru a jejich další komerční využití. *Veřejná správa*, 2008, 19(7). Příloha, 2008, 19(7), s. IV-VII. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2008/07/pril_polcak.html>. ISSN 1213-6581.

nedošlo, by mohla napomoci právě lepší harmonizace uvedené směrnice.

Orgán veřejné moci vytváří při své činnosti mapová data o oblasti, k níž je místně příslušný. Mapová data chce poskytnout veřejnosti, ale nechce k zajištění jejich poskytnutí vypisovat veřejnou zakázku, protože k její realizaci nemá dostupné peněžní prostředky.

Orgán veřejné moci tedy nabídne mapová data volně dostupná na svých webových stránkách spolu s textem veřejné licence pro další využití. Další uživatelé budou data bezplatně pravidelně stahovat z webové stránky orgánu veřejné moci a budou je zpracovávat dále do svých komerčně nabízených mapových produktů, přičemž budou limitováni smluvními ustanoveními veřejné licence. Orgán veřejné moci tedy bezplatně zajistí zpracování map, aniž by musel realizovat veřejnou zakázku, další uživatelé budou mít možnost realizovat podnikatelský zisk bez dalších nákladů a koneční odběratelé informací veřejného sektoru budou mít k dispozici požadované mapy v uživatelsky přívětivé podobě, čímž bude dosažen původní cíl orgánu veřejné moci.

Autorskoprávní ochrana informací veřejného sektoru

Na informace veřejného sektoru se aplikuje obecná úprava autorských děl, úředních děl a licenční smlouvy podle AutZ. Pokud je PSI poskytována k v rámci databáze nebo pokud je dokument databází sám o sobě, je nutno též použít úpravu zvláštních práv pořizovatele databáze (k tomu níže).

Z hlediska autorského práva lze rozdělit informace ve veřejném sektoru do čtyř skupin (tři skupiny informací veřejného sektoru a jedna skupina soukromých informací):

1. informace veřejného sektoru obsažené v úředních dílech, která spadají pod úplný výčet v §3 AutZ, tedy:

- právní předpis, rozhodnutí a opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin (například sbírka listin v Katastru nemovitostí), úřední návrh úředního díla, jiná přípravná úřední dokumentace, úřední překlady výše uvedených děl, sněmovní a senátní publikace (např. sněmovní tisky, senátní tisky), pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol, symbol jednotky územní samosprávy, rozvrh práce - v rámci soudního rozhodování, jiná obdobná díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany (nepřesný právní pojem, který není zákonem definován).

Absence autorskoprávní ochrany u úředních děl dle zákonné výjimky v § 3 písm. a) AutZ znamená pro tyto informace, že se sice může jednat o autorskoprávní díla, ale existuje u nich veřejný zájem na jejich volném šíření a na přístupu veřejnosti k nim. Úřední díla tedy nelze licencovat a podmiňovat jejich šíření, ani pomocí veřejných licencí, protože tato díla jsou úplně vyňata z autorskoprávní ochrany.

Informace veřejného sektoru, které jsou zároveň úředními díly, mohou však být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole k licencování databází) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci obecné odpovědnosti za škodu dle § 420 občanského zákoníku, zákona č. 40/1964 Sb. do 31. 12. 2013 a v rámci závazků z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle §§ 2894 a násl. a 2909 a násl. nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. od 1. 1. 2014.

2. informace veřejného sektoru obsažené v dílech, které nespádají pod definici úředního díla, ale jsou dílem a lze je tedy chránit:

- právní věty, urbanistický plán, pokud není listinou v rámci Katastru nemovitostí, urbanistické informace o pozemcích, stavbách a drobných stavbách, mapová data, které nejsou listinou v rámci Katastru nemovitostí, statistika rozhodování správního orgánu, derivát úředního díla vytvořený soukromou osobou na zakázku pro orgán veřejné moci, informace o příjmech vedoucích pracovníků orgánu veřejné moci, tisková zpráva orgánu veřejné moci.

Informace veřejného sektoru splňující definici díla, které nejsou úředními díly (kterých je obvykle v rámci orgánu veřejné moci méně než úředních děl), jsou autorskoprávně chráněny. Lze je licencovat s omezením podmínek užití díla, včetně podmínek ve veřejných licencích. Na rozdíl od dříve uvedených úředních děl šíření těchto děl tedy lze z nějakého důvodu omezit nebo uživatelům stanovit doprovodné podmínky užití děl. Tato díla, pokud je vytváří zaměstnanec nebo vedoucí osoba orgánu veřejné moci v rámci pracovního nebo obdobného poměru, jsou zaměstnaneckým dílem dle § 58 AutZ.

Můžou navíc být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole včetně licencování databází jako celku) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci obecné odpovědnosti za škodu dle § 420 občanského zákoníku, zákona č. 40/1964 Sb. do 31. 12. 2013 a v rámci závazků z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle §§ 2894 a násl. a 2909 a násl. nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. do 1. 1. 2014.

U této skupiny informací je nutno zkoumat, zda se skutečně jedná původem informace o informaci veřejného sektoru či zda se jedná o soukromou informaci, kterou vytvořila soukromá osoba bez spolupráce s orgánem veřejné moci (a například až sekundárně byla informace prodána orgánu veřejné moci).

K informacím veřejného sektoru, které lze autorskoprávně chránit, mohou být vázána konkrétní práva třetích osob (soukromých subjektů či třetích států), například osobnostní práva, práva na ochranu osobních údajů, práva k průmyslovému vlastnictví, právo na zachování obchodního tajemství. Tato práva následně zamezují licencování volného nakládání s danými informacemi.

3. informace veřejného sektoru, které vůbec nespádají pod definici díla, nemohou tedy být ani úředním dílem a nejsou autorskoprávně chráněny vůbec:

- denní zpráva sama o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf.

U této skupiny informací veřejného sektoru není smysluplné užívat licenční smlouvu ani veřejné licence, neboť tyto informace úplně postrádají autorskoprávní ochranu. Jsou natolik obecné nebo u nich neexistuje onen tvůrčí potenciál, který je u autorského díla potřebný.

Informace veřejného sektoru, které nejsou vůbec dílem, mohou však být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole včetně licencování databází jako celku) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci obecné odpovědnosti za škodu dle § 420 občanského zákoníku, zákona č. 40/1964 Sb. do 31. 12. 2013 a v rámci závazků z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle §§ 2894 a násl. a 2909 a násl. nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. od 1. 1. 2014.

Tohoto režimu ochrany požívá například agenturní zpravodajství České tiskové kanceláře, kdy každá zpráva není dílem sama o sobě, ale jako celek toto zpravodajství splňuje definici databáze.

4. soukromé informace, se kterými orgán veřejné moci oprávněně disponuje, ale která nejsou informacemi veřejného sektoru:

- informace v knize či jiném literárním díle, kterou orgán veřejné

moci zakoupil bez zvláštního ustanovení o převodu všech majetkových práv autorských na orgán veřejné moci, počítačové programy - tzv. “krabicový software”, informace vytvořené soukromým subjektem bez jakéhokoli spojení s orgánem veřejné moci, které orgán veřejné moci využívá na základě veřejné licence.

Soukromé informace, které jsou autorským dílem soukromé osoby, jsou autorskoprávně chráněny a navíc k tomu mohou být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole včetně licencování databází jako celku) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci obecné odpovědnosti za škodu dle § 420 občanského zákoníku, zákona č. 40/1964 Sb. do 31. 12. 2013 a v rámci závazků z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle §§ 2894 a násl. a 2909 a násl. nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. od 1. 1. 2014.

Orgán veřejné moci si v rámci zajišťování veřejných potřeb při správě veřejného majetku u soukromé společnosti objedná vytvoření seznamu svých pozemků spolu s nákresey jednotlivých budov, které budou zhotoveny speciálně pro tento orgán.

V případě seznamu městských pozemků spolu s mapovými daty se jedná sice o informace získané soukromým subjektem, avšak jedná se o data vytvořená v rámci zajišťování veřejných potřeb na zakázku, proto tyto informace jsou informacemi veřejného sektoru.

Informace veřejného sektoru mohou být informacemi, k nimž má nějaká práva třetí osoba nebo které jsou chráněny zvláštním právním režimem (například informace chráněné v rámci ochrany osobnosti, v rámci ochrany osobních údajů a v rámci ochrany utajovaných skutečností), přičemž tyto zvláštní režimy mohou znemožňovat zveřejnění některých skutečností, avšak stále se jedná o informace veřejného sektoru. V minu-

losti soudy mnohokrát posuzovaly přesný rozsah těchto chráněných informací - například ochrana obchodního tajemství byla v minulosti (a mnohdy ještě stále je) zneužívána k neposkytnutí informací, a z toho důvodu nelze ochranou obchodního tajemství argumentovat u skutečností, které jsou financovány z veřejných zakázek.

Obec má při své činnosti k dispozici seznam všech soukromých subjektů, které žijí na jeho území a jedná se o vedoucí pracovníky obecního úřadu, spolu s jejich ročními příjmy. Seznam obsahuje i údaje, u nichž zákon obec nezmocňuje k jejich zveřejnění. V rámci transparentnosti si orgán veřejné moci chce všechny údaje zveřejnit.

Zde je nutno posuzovat účel, za jakým bude tento seznam osob zveřejňován. Obecně je zakázáno zveřejňovat osobní údaje fyzických osob bez jejich výslovného svolení nebo bez jiného právního důvodu pro zveřejnění. Pokud je dán účel na základě zákona a v mezích zákona, kvůli němuž budou informace s osobními údaji publikovány, například právě zajištění transparentního rozhodování (neboť se jedná o osoby, které rozhodují o veřejných zakázkách a veřejných prostředcích v obci a zákon o svobodném přístupu k informacím toto zveřejnění v § 8a předpokládá), publikování údajů je v souladu s právem. Pokud tento důvod dán není, publikování těchto informací by bylo porušení práva na ochranu osobních údajů.

Licencování databází a PSI

Pokud jsou PSI součástí databáze, celá databáze zároveň s obslužným mechanismem nebo metodikou zpracování je chráněna zvláštními právy pořizovatele databáze podle §§ 88 - 93 AutZ. Tato ochrana existuje souběžně s autorskoprávní ochranou každé jednotlivé položky databáze,

kteřá má povahu autorského díla. Kromě takzvaných tvůrčích databází, tedy databází, které jsou souborným dílem nebo které obsahují výhradně autorská díla, existují ještě netvůrčí databáze, které obsahují výhradně položky, které nejsou dílem, nebo položky, které jsou úředním dílem. Mohou existovat také databáze kombinované, které obsahují autorská díla i položky, které nejsou dílem nebo jsou úředním dílem.

Ustanovení § 88 autorského zákona definuje databázi jako “soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření.” Databáze informací veřejného sektoru představuje tedy soubor údajů, které jsou systematicky uspořádány (obvykle jsou dle interních předpisů pořizovatele uspořádány i metodicky) a jsou přístupné klasickými prostředky (např. tištěný statistický sborník) nebo elektronickými prostředky (buď pomocí veřejného dálkového přístupu, jako např. u Registru územní identifikace, adres a nemovitostí,⁵ nebo pouze pro stanovené osoby jako např. u informačního systému evidence obyvatel).

Zvláštní práva pořizovatele databáze se liší od obecné úpravy autorských práv jiným pojetím možností omezit dalšímu uživateli nakládání s databází. Databáze lze v souladu s obecným dělením informací veřejného sektoru rozdělit na čtyři druhy - databáze autorských děl (např. vědecký sborník nebo rozsáhlá katalogizovaná sbírka hudebních záznamů), databáze údajů, které jsou úředními díly, (např. databáze právních předpisů) databáze údajů, které nejsou autorskými díly (např. databáze údajů o nemovitostech, databáze údajů o autech, databáze údajů o obchodních společnostech) a databáze obsahující kombinace uvedených druhů děl.

Bez zpřístupnění obsahu databáze formou licence nebo veřejné licence není dovoleno opakované a systematické vytěžování nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze a jiné jednání, které není běžné, přiměřené a je na újmu oprávněným zájmům pořizovatele databáze -

5 Srov. Veřejný dálkový přístup k datům registru územní identifikace, adres a nemovitostí [online]. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z: <http://vdp.cuzk.cz/>.

vytěžováním se dle § 90 odst. 2 AutZ rozumí “trvalý nebo dočasný přepis celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmkoli prostředky nebo jakýmkoli způsobem”, zužitkováním dle § 90 odst. 3 AutZ “jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části rozšiřováním rozmnoženin, pronájemem, spojením on-line nebo jinými způsoby přenosu.”

Poživatelem databáze může být na rozdíl od autora fyzická i právnická osoba, například Česká republika prostřednictvím své organizační složky nebo samospráva.

Veřejné licence u orgánu veřejné moci

Poskytnutí informace veřejného sektoru v režimu prostého přístupu lze dosáhnout použitím veřejné licence, primárně jsou však veřejné licence významné u dalšího využití informací veřejného sektoru. Tedy v případě, kdy orgán veřejné moci dává informace podnikateli k jejich dalšímu masovému zpracování a k vytvoření odvozených děl.

Některé informace veřejného sektoru nelze poskytovat a licencovat pro prostý přístup k PSI ani pro další využití PSI (například informace v daňovém řízení jednotlivých subjektů), všechny ostatní informace musí být poskytovány pro prostý přístup. Pokud orgán veřejné moci tyto informace vytváří, má povinnost je poskytnout na žádost žadatelů o informaci (orgán veřejné moci je povinným subjektem). Mnohdy dochází k protiprávnímu postupu, kterého by se měly orgány veřejné moci vyvarovat: informace veřejného sektoru, u nichž mají povinnost je poskytnout na žádost nebo zveřejnit, neposkytnou ani nezveřejní na žádost, čímž porušují § 4 nebo § 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Záleží poté již jen na volbě orgánu veřejné moci, zda informace, které poskytl pro prostý přístup, poskytne i pro další využití. Jak je uvedeno níže v kapitole týkající se zákazu diskriminace, pokud tyto údaje orgán poskytne jednomu subjektu k dalšímu využití, je povinen je poskytnout

stejným způsobem všem subjektům. Veřejné licence nabízejí jednoduchou možnost, jak licencovat informace veřejného sektoru všem dalším uživatelům bezúplatně na nediskriminačním základu.

Orgán veřejné moci vytváří při své činnosti seznam držitelů živnostenského oprávnění v rámci jeho územní působnosti a rád by je nabídl veřejnosti ke stažení ve formě webové stránky (nad rámec zveřejnění těchto informací v Rejstříku živnostenského podnikání).

Seznam držitelů živnostenského oprávnění, který vytváří orgán veřejné moci sám v rámci své působnosti, je databází či souhrnem informací veřejného sektoru. Zaměstnanci orgánu veřejné moci, kteří seznam vytvářejí, tak činí v rámci pracovního nebo obdobného poměru, proto držitelem zvláštních databázových práv k danému seznamu je orgán veřejné moci.

Orgán veřejné moci není v daném případě oprávněn účtovat poplatky nad rámec § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím. Protože seznam je poskytován pro pouhý přístup ve formě webové stránky, orgán při jeho zveřejnění nenese náklady s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat, odesláním informací žadateli, ani za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací a orgán veřejné moci je tedy povinen poskytnout tento seznam bezúplatně. Může tak učinit bez licenční smlouvy, může k tomu však alternativně využít veřejnou licenci, např. Open Data Commons Attribution 1.0, která umožňuje veřejnosti přistupující k tomuto seznamu seznam dále využít, vytěžovat jej a zužítkovat jej, ale stanovuje povinnost citace (více níže). Vytváření odvozených děl není v rámci režimu pouhého přístupu (access) nutné, protože režim svobodného přístupu předpokládá využití informace pro tvorbu a realizaci společenských

vztahů, pro veřejně prospěšné nekomerční účely, pro osobní účely, či pro jednorázové komerční účely. Režim přístupu však nepředpokládá bez dalšího odvozená díla, které jsou vlastní režimu opětovného použití.

Orgán veřejné moci na úseku veřejného zdraví vytváří seznam osob, které byly v uplynulé době podezřelé z nákazy (§ 2 odst. 6 písm. b) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů), aby u těchto osob mohl zajistit lékařský dohled dle uvedeného zákona. Zamýšlí z důvodu ochrany veřejného zdraví ostatních osob tento seznam publikovat.

V tomto případě by se jednalo o jednoznačně protiprávní zneužití osobních údajů, protože v případě osob infikovaných infekčními chorobami neexistuje zákonný důvod pro zveřejnění těchto údajů v režimu access ani v režimu re-use. Dotčený orgán veřejné moci tedy tento seznam může vytvořit pro svoji interní potřebu, ale nesmí jej zveřejnit ani poskytnout veřejnosti. Publikování těchto údajů totiž není uvedeno mezi opatřeními, kterým jsou povinny se podrobit fyzické osoby při zjištění výskytu infekčního onemocnění, v § 64 zákona o ochraně veřejného zdraví. V tomto případě se tedy jedná o informaci veřejného sektoru, která v souladu s § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím nemůže být poskytnuta, neboť se jedná o údaj o zdravotním stavu subjektu údajů, který je citlivým údajem dle §§ 4 a 9 zákona o ochraně osobních údajů.

Odlišná situace nastává například u osob, kterým bylo uděleno státní vyznamenání prezidentem republiky, kde toto zákonné zmocnění vyplývá z dikce právního předpisu a ze samotné ceremoniální povahy udělování státních vyznamenání, ač přímo není v zákoně č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních České republiky, ve znění pozdějších předpisů, uvedeno. Informace o těchto osobách a jejich udělených řádech tedy jsou informacemi veřejného sektoru.

Existuje rozdíl v aplikaci veřejné licence mezi následujícími subjekty:

- pořizovatel databáze,
- tvůrce konkrétního veřejnoprávního dokumentu v databázi, který není úředním dílem,
- tvůrce konkrétního veřejnoprávního dokumentu v databázi, který je úředním dílem,
- tvůrce konkrétního soukromoprávního dokumentu v databázi,
- soukromý subjekt, který databázi pro orgán veřejné moci spravuje a který není držitelem zvláštních databázových práv (dle § 89),
- soukromý subjekt, který z podnětu orgánu veřejné moci pořídí databázi a který není držitelem zvláštních databázových práv (dle § 89).

Ve veřejnoprávních databázích se často jedná o odlišné organizační složky státu, které mohou ke sdílení informací přistupovat zcela odlišně. Každý z těchto subjektů nebo organizačních složek státu může pod veřejnou licenci nabídnout pouze dokumenty, k nimž má příslušná majetková práva autorská.

Pořizovatel databáze tedy není oprávněn vzdát se majetkových práv autorských k jednotlivým dokumentům, která sám nemá (např. protože tvůrcem dokumentu je někdo jiný), je oprávněn se vzdát práv k jím pořizované databázi.

Opakem informací veřejného sektoru jsou soukromé informace. K jejich konkrétnímu zpracování existuje právo duševního vlastnictví jejich tvůrce nebo shromažďovatele, přičemž se nejedná o informace veřejného sektoru, neboť tvůrce těchto informací je soukromá osoba. Při dalším využití informací veřejného sektoru je nutné tedy respektovat práva soukromých subjektů k těmto informacím. Tato možnost představuje jednu ze situací, kdy jsou veřejné licence využitelné.

Soukromé informace mohou vzniknout ve dvou režimech:

1. soukromá osoba buď vytváří informace sama bez součinnosti orgánu veřejné moci a bez zakázky (pokud se jedná o pořízení celé databáze, pořizovatelem databáze je soukromá osoba) nebo
2. soukromá osoba vytváří sama v rámci veřejné zakázky zadané orgánem veřejné moci informace za účelem plnění veřejných potřeb (pokud se jedná o pořízení celé databáze, pořizovatelem databáze je orgán veřejné moci).

V prvním uvedeném případě informace není informací veřejného sektoru, vztahuje se na ní tedy klasická úprava veřejných licencí (srov. předchozí kapitoly), v druhém uvedeném případě se jedná rozhodně o informaci veřejného sektoru.

Informací veřejného sektoru nemůže být počítačový program, například program určený ke zpracování mapových podkladů. Data, která jsou tímto programem zpracovávána, informací veřejného sektoru jsou, pokud nespadají pod jednu z výjimek (uvedeny výše).

1. Občan Jan Aktivista vytvoří dobrovolně na vlastní náklady příručku s praktickými doporučeními pro občany obsahující seznam orgánů veřejné moci, u nichž musí žadatel podávat žádosti za účelem založení společnosti s ručením omezeným podnikající na úseku cestovních kanceláří, která bude zprostředkovávat cestovní pojištění. Vedle uvedeného seznamu zahrne do příručky vlastní zkušenosti z minulosti, pokyny, náměty a doporučení,

jak postupovat, které formuláře vyplnit a na které detaily si dát pozor. Tento dokument je autorským dílem, protože při jeho vytvoření byla použita autorská invence, autor do něj zahrnul vlastní zkušenosti a nápady. Vychází z informací veřejného sektoru, je tedy odvozený z původního seznamu orgánů (který nebyl dílem, ale pouze databází). Aktivistův dokument sám o sobě není informací veřejného sektoru, neboť nebyl vytvářen v souvislosti s činností orgánů veřejné moci. Občan tedy s tímto dokumentem může nakládat dle svého uvážení a může jej zveřejnit s použitím veřejné licence k dalšímu šíření (avšak nemusí).

2. Naproti tomu, pokud tentýž dokument zpracuje poradenská společnost na základě veřejné zakázky dle zákona o veřejných zakázkách, kterou zadalo kterékoli ministerstvo k ujasnění pozice podnikatelů na území České republiky, jedná se o informaci veřejného sektoru ve smlouvě o dílo, která zároveň obsahovala výhradní licenci všech majetkových práv autorských k dokumentu pro ministerstvo. V tomto případě se jedná o dílo, ale nejedná se o úřední dílo. Materiál tedy jako informace veřejného sektoru může být publikován pod jakoukoli licencí.

Publikace materiálu orgánem veřejné moci pod licencí Creative Commons Attribution-NonCommercial 2.0 (CC BY-NC 2.0) by sice omezovala komerční využití textu samotného (například prodej ve formě článku pro lokální noviny), ale u informace veřejného sektoru vytvořené k ujasnění pozice podnikatelů na území České republiky lze důvodně předpokládat, že bude komerčně využívána podnikateli přečtením a získáním znalostí z textu vycházejících (tento způsob užití uvedená licence neomezuje).

Licencování databází pomocí veřejných licencí a PSI

U samotného autorského díla je možné, jak bylo uvedeno v předcházejících kapitolách, omezit způsob užití díla volbou a kombinací licenčních prvků (NC, ND, SA). Tyto licenční prvky se však **neuplatní** při aplikaci veřejné licence Creative Commons na databázi chráněnou výlučně právy pořizovatele databáze.

Když se tento princip aplikuje na databázi s informacemi veřejného sektoru, která není souborným dílem, neaplikovatelné licenční prvky tedy mohou mít následující následky:

- stát se úplně zřekne práv pořizovatele databáze k databázi (rights waiving, případ konkrétní licence níže),
- pokud databázi PSI někdo zužitkuje nebo vytěží, může převzít část díla nebo celé dílo vytvořené orgánem veřejné moci bez uvedení autora (licenční prvek BY neúčinný),
- pokud databázi PSI někdo zužitkuje nebo vytěží, nefunguje u něj omezení odvozených děl - kdokoli tedy může upravit nebo transformovat licencované dílo, popř. na něm založit jiné své dílo (licenční prvek ND neúčinný),
- pokud databázi PSI někdo zužitkuje nebo vytěží a upraví nebo transformuje obsažené PSI nebo na nich založí své souborné dílo, je oprávněn distribuovat své dílo na základě jakékoli licence (licenční prvek SA neúčinný),
- pokud databázi PSI někdo zužitkuje nebo vytěží a upraví nebo transformuje obsažené PSI nebo na nich založí své souborné dílo, je oprávněn distribuovat své dílo i pro komerční účely bez stanoveného omezení (licenční prvek NC neúčinný),
- neaplikují se ani další výše uvedené kombinace licenčních prvků Creative Commons.

Informací veřejného sektoru nemůže být počítačový program. Data, která jsou tímto programem zpracovávána, mohou jako celek mít podobu databáze a mohou být informacemi veřejného sektoru.

Orgán veřejné moci pro své pracovníky zakoupí česko-německý slovník ve formě počítačového programu, přičemž jeho použití je nevýhradní licenční smlouvou omezeno pouze na vnitřní užití pro 50 pracovníků orgánu veřejné moci.

V tomto případě česko-německý slovník je databází, jedná se též o autorské dílo v podobě software, s ohledem na způsob jeho získání se však nejedná o soubor informací veřejného sektoru. Určování způsobu užití česko-německého slovníku přísluší držiteli majetkových práv autorských k tomuto slovníku. Obsah česko-německého slovníku tedy nesmí být orgánem veřejné moci poskytován k dalšímu využití pro veřejnost ani pro podnikatele, aniž by k tomu tvůrce slovníku dal výslovný souhlas. Veřejnou licenci tedy pro další šíření tohoto slovníku nelze použít bez konkrétního zmocnění v licenční smlouvě mezi orgánem veřejné moci a výrobcem slovníku.

K veřejným databázím (například veřejně vytvářená data o autobusových či vlakových spojích) nemohou existovat práva soukromých společností, neboť tyto databáze samy o sobě jsou databázemi informací veřejného sektoru. Naproti tomu mohou existovat práva soukromých společností k programům, pomocí nichž jsou databáze zpracovávány.

Licencovat databáze, které nejsou samy o sobě dílem, lze pomocí následujících veřejných licencí:

- Open Data Commons Public Domain Dedication and Licence (PDDL)
- Creative Commons CC Zero (tato licence nebyla do českého práva portována)

- Open Data Commons Attribution License (ODC-BY)
- Open Data Commons Open Database License (ODbL)

První dvě uvedené licence znamenají tzv. rights waiving, tedy zřeknutí se práv k licencovanému obsahu, což může za určitých okolností být v rozporu se zájmy státu a s povinnostmi orgánů veřejné moci. Zřeknutí se samotných autorských práv v České republice také neumožňuje autorský zákon. Licence PDDL obsahuje vedle zřeknutí se práv k licencovanému obsahu též celosvětovou, bezúplatnou, časově neomezenou nevýhradní licenci pro užití díla nebo databáze, z toho důvodu ji lze využít i v České republice pro licencování autorských děl (jak ukazují Polčák a kol.).⁶ U databáze tato licence zakládá zřeknutí se majetkových práv pořizovatele databáze.

Open Data Commons Attribution License (ODC-BY)

Licenci Open Data Commons Attribution License lze kombinovat s konkrétními licencemi na obsah, který je v databázi zahrnut, žádná specifická licence ke konkrétnímu obsahu se nepředpokládá. Databáze publikovaná pod touto licencí by měla být označena např. takto:

Příklad označení:

Obsahuje informace z NÁZEV DATABÁZE, která je zpřístupněna pod licencí ODC Attribution License.

Základním smyslem této licence je stanovit subjektům, které chtějí užít databázi jako celek, povinnost uvést pořizovatele databáze a zároveň zachovat možnost ochrany obsahu této databáze. Tato veřejná licence zajišťuje orgánu veřejné moci uvedení původního pořizovatele databáze a konkrétní veřejné licence, kterou při tvorbě svého odvozeného díla využil. Umožní přitom dalšímu uživateli vytvoření nové databáze na základě původní veřejné databáze, což je důležitým předpokladem k vytvoření přidané hodnoty pro konečné odběratele informací (např.

6 Tamtéž.

řadové fyzické osoby). Licence díky své kaskádovité formě zaručuje uvedená omezení užití databáze jako celku.

Open Data Commons Open Database License (ODbL)

Naproti tomu Open Data Commons Open Database License (ODbL) automaticky vztahuje na obsah databáze licenci Database Contents License, lze ji však nahradit za libovolnou jinou licenci použitelnou na konkrétní data, např. licence Creative Commons.

Příklad označení:

Obsahuje informace z NÁZEV DATABÁZE, která je zpřístupněna pod licencí ODC Open Database License.

Tato veřejná licence klade na oprávněného uživatele větší požadavky, než Open Data Commons Attribution License - je povinen poskytovat díla odvozená od databáze poskytnuté pod touto licencí pod stejnou licencí, tzv. share-alike. Může použít pro tuto databázi ochranu pomocí DRM a může přístup k odvozenému dílu omezit dalšími finančními a jinými podmínkami, ale pouze za podmínky, že zároveň umožní jiným způsobem přístup k modifikované databázi bez DRM a bez dalších finančních a jiných podmínek. Licence díky své kaskádovité formě zároveň zaručuje uvedená omezení užití databáze jako celku.

Použitím Database Contents License (DbCL) ze skupiny licencí Open Data Commons autor konkrétní položky databáze nebo jím zmocněná osoba poskytuje všem osobám, které obsah databáze zpřístupnily, všechna majetková práva autorská k licencované položce databáze a ponechává ji k obecnému použití formou vytěžování i formou zužitkování. Tato licence neobsahuje zřeknutí se práv, podmínkou použití DbCL je dodržení ODbL. DbCL se na jednotlivé položky databáze, které jsou autorskými díly, aplikuje automaticky při licencování databáze jako celku dle ODbL.

Database Contents License lze v celém rozsahu použít na autorské části položek databáze. Na položku databáze, která není autorským dílem sama o sobě, se tato licence nevztahuje, neboť položku, která není autorským dílem, nelze licencovat.

Licencování položek databáze může za určitých okolností být v rozporu se zájmy státu a s povinnostmi orgánů veřejné moci, zejména když jsou data sama o sobě označena jako utajované informace podle zákona o ochraně utajovaných informací. V ostatních případech lze licencování položek databáze veřejnými licencemi doporučit.

Správní orgán zpřístupnil databázi svých správních rozhodnutí s právními větvami pod licencí Open Data Commons Open Database License (ODbL) a pro konkrétní obsah databáze neurčil žádnou specifickou licenci. Databáze byla od jejího pořízení chráněna jako celek zvláštními databázovými právy, správní orgán tato práva licencoval dle výše uvedené licence, čímž umožnil vytěžování a zúžitkování databáze.

Orgán veřejné moci na základě licencování databáze jako celku pod licencí Open Data Commons Open Database License (ODbL) poskytl všem subjektům neexkluzivní, bezpoplatkovou, časově a místně neomezenou veřejnou licenci Database Contents License (DbCL) k autorskému obsahu databáze (její použití na položky databáze je součástí licence ODbL). Osobnostní, jiná obdobná práva a veřejnoprávní povinnosti k licencovanému obsahu zůstávají nedotčeny.

Správní orgán chce mít ve své veřejně dostupné databázi dokumenty - úřední díla, veřejnoprávní dokumenty s autorskoprávní ochranou (oboje dokumenty jsou souborem informací veřejného sektoru) i soukromoprávní dokumenty, které nejsou informacemi veřejného sektoru a u nichž NEMÁ souhlas autora s uvolněním pod licencí Open Data Commons Attribution License. Může orgán takto postupovat?

Orgán takto může postupovat pouze u úředních děl a u veřejnoprávních dokumentů s autorskoprávní ochranou, protože u nich je autorem (respektive kvazi-autorem u úředních děl) a tedy je oprávněn konkrétní majetková práva licencovat.

U soukromoprávních dokumentů, které nejsou informacemi veřejného sektoru a u nichž orgán NEMÁ souhlas autora s uvolněním dokumentů k veřejnému šíření pod licencí Open Data Commons Attribution License, k tomuto kroku orgán není oprávněn.

Správní orgán chce mít ve své veřejně dostupné databázi dokumenty - úřední díla, veřejnoprávní dokumenty s autorskoprávní ochranou (oboje dokumenty jsou souborem informací veřejného sektoru) i soukromoprávní dokumenty, které nejsou informacemi veřejného sektoru a u nichž MÁ souhlas autora s uvolněním pod licencí Open Data Commons Attribution License 1.0. Může orgán takto postupovat?

V tomto případě již správní orgán tímto způsobem může postupovat u všech tří typů (více výše). Sice také není autorem soukromoprávního dokumentu, ale je držitelem

majetkových práv autorských potřebných k publikaci dokumentů pod licencí Open Data Commons Attribution License 1.0, a tedy je může publikovat.

Otázkou je, u kterých soukromoprávních dokumentů je držitelem majetkových autorských práv dosud tvůrce (původní autor) a u kterých původně soukromoprávních dokumentů se držitelem majetkových práv autorských stal na základě výhradní licence již orgán veřejné moci, neboť dané dokumenty byly vytvořeny pro orgán veřejné moci na zakázku. Tato otázka záleží na licenční smlouvě nebo smlouvě o dílo, na základě nichž byly příslušné informace nabyty a jejichž obsahem by mělo být také právo uvedený obsah dále licencovat.

Při licencování databází pomocí licencí Open Data Commons obecně do licence není zahrnuto:

- ochrana počítačových programů užitých pro provozování nebo vytváření databáze,
- ochrana patentů k celé databázi nebo k jedné položce databáze,
- ochrana databáze jako celku pomocí ochranné známky.

Pokud je položka databáze chráněna jedním z těchto tří typů ochrany, tato ochrana je nezměněna i po publikaci dané položky pod příslušnou licencí Open Data Commons.

Zákaz exkluzivních dohod

Veřejné licence s ohledem na svoji povahu nepočítají s poskytováním nebo s dalším využitím informací veřejného sektoru pouze ve prospěch jednoho dalšího uživatele. Veřejné licence dokonce přímo předpoklá-

dají, že informace budou poskytnuty více dalším příjemcům, a to za stejných podmínek pro tyto další příjemce.

U informací veřejného sektoru by se u exkluzivní licence obecně jednalo o exkluzivní dohodu, která je evropským právem zakázána a která by mohla být trestána ve správním řízení vedeném proti orgánu veřejné moci, který ji sjednal. V minulosti Evropská komise vedla četná sankční řízení proti exkluzivním dohodám, které existovaly, případně existují, u orgánů veřejné moci v jednotlivých členských státech. Cílem Evropské komise je exkluzivní dohody zcela odstranit, protože obvykle vedou ke snížení možnosti realizovat další využití informací veřejného sektoru a mnohdy tyto exkluzivní dohody fungují v neprospěch spotřebitelů. Ti díky nim mají reálně přístup k menšímu množství informací veřejného sektoru. Existence volné soutěže mezi dalšími uživateli motivuje tyto subjekty k více inovacím a k vytváření větší přidané hodnoty u informací veřejného sektoru, které tito další uživatelé přebírají od orgánů veřejné moci.

Pokud si orgán veřejné moci sjednal po proběhlém řízení o veřejné zakázce ve smlouvě o dílo, že dané informace (například dopravní informace) bude zpracovávat pouze jeden subjekt a ostatní subjekty tato data nebudou mít dostupná ve strojově zpracovatelné podobě, uzavřel tím exkluzivní dohodu.

Exkluzivní neboli výhradní dohoda je protiprávní a je zakázána dle čl. 11 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Je tedy neplatnou a orgán veřejné moci stojí navíc vyšší náklady v porovnání s druhou možností - ponechat data ve shodné míře dostupná a stejně licencovaná blíže neurčenému počtu dalších uživatelův režimu PSI re-use k bezplatnému zpracování formou veřejných licencí (nebo k placenému zpracování formou úhrady poplatků využitím klasických licencí, což není předmětem této příručky).

V režimu PSI re-use další uživatelé platí orgánu veřejné moci místo toho, aby orgán veřejné moci platil dalším uživatelům, jako u veřejné zakázky na zajišťování dané potřeby. Po počátečním období nutném k stabilizaci nových postupů a k rozvinutí poskytovaných údajů a přidané hodnoty, kterou různí další uživatelé dávají koncovým příjemcům (obyvatelům, řadovým podnikatelům atd.) přináší režim dalšího využití informací veřejného sektoru motivaci k rozvoji informační společnosti, k posílení informační infrastruktury a může dojít i k hospodářskému oživení (jak bylo uvedeno výše).

Zákaz diskriminace při poskytování PSI

Jakákoli diskriminace subjektů při poskytování informací veřejného sektoru k dalšímu využití i při prostém přístupu k informacím je zakázána pro srovnatelné kategorie dalšího využití. Diskriminace je zakázána mimo jiné mezi orgány veřejné moci a soukromými osobami, vůči dalším uživatelům (podnikatelům dále zpracovávajícím informace veřejného sektoru).

Obecná úprava nekalé soutěže v obchodním zákoníku a antidiskriminační zákon zakazují mezi sebou diskriminovat soutěžitele a spotřebitele, pokud z toho spotřebitel nemá užitek. Problém antidiskriminačního zákona je v jeho omezení pouze na ochranu fyzických osob.

Ač tento konkrétní zákaz mnohdy není orgány veřejné moci v České republice respektován, není možné při sdílení k dalšímu využití rozlišovat mezi jednotlivými dalšími uživateli, například jednomu subjektu nabízet pouze polovinu informací, zatímco jinému subjektu nabízet veškeré informace z dané oblasti. Diskriminace je zakázána též pro poskytování dat pod různými podmínkami pro různé subjekty.

Zákaz diskriminace se týká též hrazení nákladů za informace k dalšímu využití podle § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím. Podmínky a standardní poplatky musí být stanoveny předem a zveřejněny v elektronické formě. Pro stejnou kategorii dalšího využití je nutné

zachovat stejné podmínky a stejné standardní poplatky pro všechny další uživatele.

Diskriminace orgánem veřejné moci v praxi může mít následující podoby (výčet není úplný):

- cenová diskriminace včetně neodůvodněné diskriminace u ceny za související služby,
- diskriminace ve způsobu přístupu k datům,
- diskriminace v rozsahu přístupných dat,
- diskriminace v periodicitě aktualizace,
- diskriminace v možnosti vytvářet odvozená díla,
- diskriminace v omezení možnosti šířit díla.

Všechny tyto způsoby diskriminace jsou zakázány, při stejném zpoplatnění musí orgán veřejné moci dávat různým odběratelům k dispozici stejné informace veřejného sektoru stejným způsobem a naopak stejné informace veřejného sektoru musí být stejně zpoplatněny pro různé odběratele přistupující stejným způsobem. Lze například nabídnout odběratelům menší rozsah informací veřejného sektoru bezplatně (na základě veřejné licence) a větší rozsah informací veřejného sektoru ke strojovému zpracování na základě listinné licenční smlouvy za úplatu, v rámci jednoho způsobu zpřístupnění však je zakázáno subjekty navzájem diskriminovat.

Při použití veřejných licencí je diskriminaci velice jednoduše zabráněno, neboť veřejné licence zahrnují nabízení informací bezplatně za stejných podmínek pro všechny subjekty a z uzavření veřejné licence není nikdo dopředu vyňat.

Úřad podle zákona o svobodném přístupu k informacím nabízí podnikatelům a veřejnosti statistiky o své rozhodovací činnosti v roce 2011 (splňující definici informací veřejného sektoru).

Při nabízení však zákon porušuje, neboť vybraným subjektům nabízí svá data pro další využití přes strojově využitelné rozhraní (např. FTP), které umožňuje jednoduché zpracování, zatímco ostatním subjektům nabízí tyto informace k dalšímu využití pouze na webových stránkách, u nichž je nutné vynaložit další náklady, aby bylo možné tyto statistiky dále komerčně zpracovat.

Úřad podle zákona o svobodném přístupu k informacím nabízí podnikatelům a veřejnosti statistiky o své rozhodovací činnosti v roce 2011 (splňující definici informací veřejného sektoru).

Při nabízení však zákon porušuje, neboť vybraným subjektům nabízí svá data pro další využití ve formě souborů XLS, které lze velmi snadno dále zpracovávat, zatímco ostatním subjektům nabízí svá data pro další využití ve formě souborů PDF, které se dále zpracovávají obtížněji, čímž úřad vytváří nerovnováhu v rámci hospodářské soutěže.

Orgán veřejné moci dává k dispozici informace o dopravní situaci ve městě Policii České republiky ve strojově čitelné podobě, Policie České republiky informace o dopravní situaci dále zpracovává za účelem zajištění veřejné bezpečnosti. Stejný orgán veřejné moci však dává k dispozici stejná data obecnímu úřadu, odboru dopravy,

za účelem organizace dopravy v obci pouze ve zjednodušené podobě, kterou nelze strojově zpracovat.

Tímto způsobem se orgán veřejné moci dopouští neodůvodněné diskriminace mezi dvěma orgány veřejné moci. Orgán veřejné moci má možnost obrátit se na nadřízený orgán veřejné moci.

Přínos veřejných licencí a dalšího využití PSI pro orgán veřejné moci

Pokud se orgán veřejné moci rozhodne využít veřejné licence pro licencování obsahu databáze, může získat následující přínosy:

- Je zachována reputace orgánu veřejné moci, neboť další uživatel dle ustanovení obsažených v jednotlivých licencích má povinnost odkázat se na zdroj - orgán veřejné moci, který poskytl zdrojová data, ale pouze na základě veřejné licence nesmí prezentovat poskytnutí dat jako spolupráci nebo sponzorství.
- Je zajištěna integrita dokumentů, neboť obvykle orgán veřejné moci publikuje dokument ve svém webovém systému (který je databází) a další uživatel jej publikuje v upravené podobě ve vlastním zdroji. Pokud je zvolena licence, která zajišťuje pro jednotlivá díla v databázi integritu (licence pro konkrétní data obsahuje klauzuli no-derivatives), chráněné dokumenty v databázi nebo databáze jako celek nemohou být změněny.
- Je zabezpečena přičitatelnost autorství nebo pořizovatelství databáze konkrétnímu orgánu veřejné moci při citacích a povinnost uvést autora konkrétního díla nebo pořizovatele databáze.
- Veřejné licence nevyžadují správu licenčních poplatků orgánem veřejné moci.

- Veřejné licence výrazně snižují náklady orgánu veřejné moci na právní služby z důvodu neexistence nutnosti vytvářet speciální licenční smlouvu. Postačí pouze vybrat nejlepší veřejnou licenci.
- Veřejné licence obvykle umožňují větší rozšíření databáze s informacemi veřejného sektoru nebo informací veřejného sektoru samotných, než poskytnutí informací pod licenční smlouvou s finančním protiplněním.

Další využití informací veřejného sektoru snižuje náklady na veřejné zakázky, neboť další uživatelé informací veřejného sektoru zpracovávají informace na své vlastní náklady, které jim fakticky zaplatí jejich zákazníci, koneční odběratelé informací. Orgán veřejné moci v tomto režimu vydává pouze náklady na zpřístupnění informací veřejného sektoru na svých webových stránkách nebo na webovém úložišti, odkud si je kdokoli může stáhnout.

Orgán veřejné moci předává informace veřejného sektoru dalším uživatelům (podnikatelům), kteří je dále zpracovávají pro konečné odběratele (občany). Orgán k tomu využívá veřejné licence, která určuje podmínky předání informací k dalšímu využití. Text veřejné licence, který je dle českého práva návrhem licenční smlouvy, musí být připojen ke zpřístupňovanému souboru (či databázi). Obecně je možné licenční smlouvu pro přístup k informacím veřejného sektoru uzavřít předem, veřejné licence však z principu nejsou uzavírány v listinné podobě.

Orgán veřejné moci zamýšlí podnikatelům poskytovat svá rozhodnutí ve správním řízení (anonymizovaná, případně zestručněná) pro další využití.

Orgán veřejné moci nabídne svá rozhodnutí ke stažení z FTP serveru bezplatně. Pro licencování obsahu FTP serveru jako celku (databáze) využije veřejnou licenci ODC Attribution License 1.0 (ODC-By), která ukládá povinnost uvést v odvozených databázích původní zdroj. Další uživatelé, kteří zpracovávají informace veřejné sekto-

ru, mají tedy ve svých odvozených databázích povinnost uvést orgán veřejné moci, který informace veřejného sektoru vytvořil, konkrétní zdroj a další související údaje.

Orgán veřejné moci vydává o své činnosti tiskové zprávy, které mají povahu autorských zaměstnaneckých děl pracovníků tiskového oddělení orgánu. Chce tyto tiskové zprávy bezplatně zpřístupnit, ale nechce je uvolnit zcela volně.

V tomto případě má orgán veřejné moci možnost publikovat tyto tiskové zprávy např. pod veřejnou licenci Creative Commons Attribution 2.0 Generic (CC BY 2.0), která stanovuje uživateli licencovaného díla povinnost odkázat se na původní tiskovou zprávu, ale neomezuje komerční využití ani sdílení těchto tiskových zpráv (které je u tiskových zpráv rozhodně žádoucí).

| **Závěr**

VI. kapitola

VI. Závěr

Doufáme, že čtenáři bylo v předchozím textu demonstrováno, že veřejné licence představují poměrně komfortní a právně jistý způsob, jak zpřístupňovat a užívat autorskoprávně chráněná díla, a to i v prostředí informační sítě Internet.

Tuto stručnou příručku si dovolíme shrnout a zakončit referenčním „návodem“ pro aplikaci veřejných licencí a to jednak z pohledu uživatele, který hodlá dílo pod některou z veřejných licencí zpřístupnit (poskytovatele licence), tak z hlediska uživatele díla (nabyvatele licence). Ač v právu nelze nikdy nic garantovat, dodržením následujícího postupu by se mělo zamezit v nejvyšší možné míře vzniku autorskoprávní odpovědnosti a případným právním sporům.

Zpřístupnění díla pod veřejnými licencemi

1. Lze na „dílo“ vůbec veřejnou licenci aplikovat?

- Pod veřejnými licencemi logicky nelze zpřístupňovat díla, na něž autorsko-právní ochrana vůbec nedopadá, jedná se tak zejména o díla úřední, nebo díla volná (u nichž již uběhla doba ochrany).

2. Máte k „aplikaci“ veřejných licencí dostatečné oprávnění?

- Tedy: není vykonavatelem práv k předmětnému dílu někdo jiný, případně nepotřebujete souhlas další osoby k tomuto jednání? Typicky se jedná o: jiné autory, zaměstnavatele, objednatele díla, spoluautory a vydavatele.

Pokud na dvě výše uvedené základní otázky odpovíte **ANO**, můžete přistoupit k následujícím krokům:

1. Výběr vhodného typu licence odpovídající druhu díla

- Ostatní autorská díla – licence Creative Commons

- Počítačové programy – GNU GPL různých verzí, EUPL, MIT licence, BSD licence a další
- Databáze – chráněné pouze zvláštními právy jejího pořizovatele – použití veřejných licencí není vyloučeno, v případě užití licencí Creative Commons se ale neuplatní limitující licenční prvky BY, NC, ND, SA

2. Konkrétně vymežit, co je licencováno

- tj. adekvátně označit, kterého díla se licence týká
- např. při použití veřejných licencí na webu je třeba vymežit, zda jsou za těchto podmínek veškerá díla na této stránce, jen její text, samotné stránky jako takové, atd.

3. ...a za jakých podmínek

- po zvolení vhodného typu licence (viz výše ad 1) je, třeba vybrat i její vhodnou variantu. V tomto kroku se tedy rozhodujete, za jakých podmínek budou moci ostatní dílo užít. V případě licencí Creative Commons tak můžete vyloučit případnou modifikaci díla či jeho komerční užití. Toto můžete i dovolit, ale za podmínky, že tyto podmínky budou muset být zachovány i při šíření nového modifikovaného díla vytvořeného uživatelem.

4. Adekvátní označení aplikace licence

- poskytnout uživatelům maximum informací o tom, aby věděli, za jakých podmínek je dílo zpřístupňováno – optimální je odkaz na plný text licenčních podmínek spolu s grafickým vyjádřením základních podmínek a oprávnění
- zohlednit požadavky některých veřejných licencí šířit celý jejich text (nikoliv pouze odkaz na ně)
- v případě využití generátoru licencí Creative Commons lze doporučit vyplnění i nepovinných polí, typu jméno autora, název díla a další

5. Zvážit neodvolatelnost podmínek

- Veřejné licence jsou ze své podstaty neodvolatelné. Před jejich finální aplikací (tedy zpřístupněním díla) je tedy třeba zvážit, zda skutečně chcete docílit zamýšleného právního efektu, totiž neomezené šíření Vašeho díla za Vámi zvolených podmínek. I pokud přestanete poskytovat dílo pod zvolenou veřejnou licenci, nejste nijak schopni zamezit legálnímu šíření Vašeho díla (v případě licencí Creative Commons bez licenčního prvku NC ani komerčnímu). Zejména je nutno vzít v potaz, že po zpřístupnění díla pod některou z veřejných licencí již nelze k tomuto dílu uzavřít výhradní licenční smlouvu, která by omezovala jeho šíření pod již aplikovanou veřejnou licenci.

Užívání díla pod veřejnými licencemi

Situace při užívání děl zpřístupněných pod veřejnými licencemi je nepochybně jednodušší a dala by se shrnout do dvou lapidárních kroků:

1. Přečtete si podmínky veřejné licence, pod níž je dílo zpřístupňováno...

- právně závazný je totiž vždy plný text licenčního ujednání, nikoliv jeho zestručnění, či grafické vyjádření

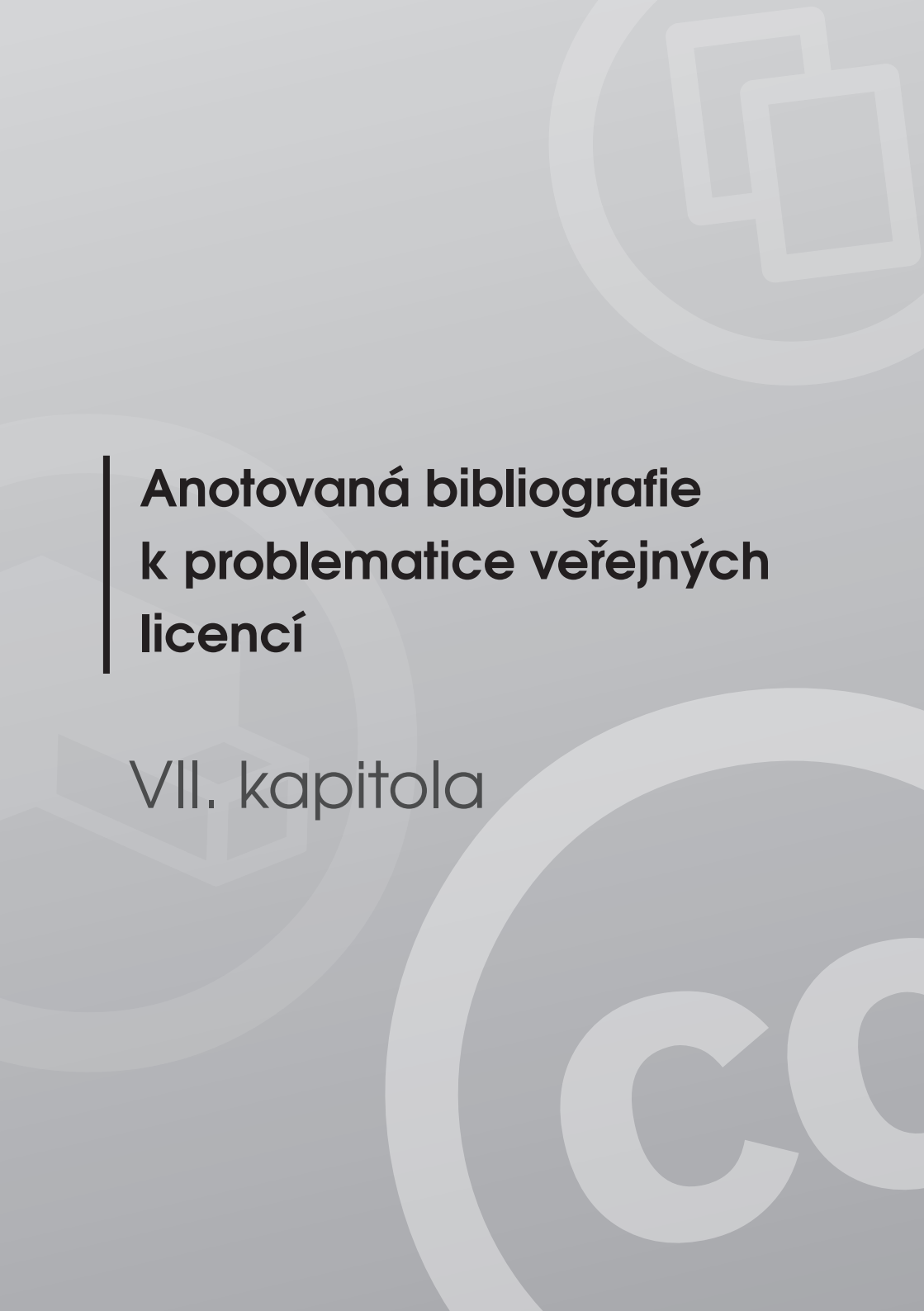
2. ...užívejte dílo v souladu s těmito podmínkami.

- je potřeba se zaměřit na limitující licenční ujednání, vylučující komerční užití díla, či jeho zpracování
- zvýšenou pozornost si pak zaslouží „copy-leftové“ doložky, resp. licenční ujednání typu „Share-alike“, které dovolují dílo zpracovat, ale příkazují, že výsledné dílo (tedy Vaše) je nutno dále šířit pod stejnými nebo obdobnými podmínkami.

Pro minimalizaci rizik a vzniku odpovědnosti za porušení autorského práva je vhodné zvolit defenzivní přístup. Jak bylo již uvedeno

výše, zejména u prvku „Neužívejte komerčně“ - NC u licencí Creative Commons nepanuje shoda na tom, co lze ještě považovat za nekomerční užití a co již ne. V hraničních situacích tak lze doporučit vyhledat jiné dílo, licencované pod benevolentnější veřejnou licenci.

Závěrem nezbývá, než Vám popřát hodně úspěšně zpřístupněných a užitých děl pod veřejnými licencemi. Jak bylo řečeno v úvodu, veškeré náměty a podněty pro další vydání příručky velmi rádi uvítáme na flip@law.muni.cz.

**Anotovaná bibliografie
k problematice veřejných
licencí**

VII. kapitola

VII. Anotovaná bibliografie k problematice veřejných licencí

Obecné zdroje k problematice autorského práva

Problematiku veřejných licencí nelze chápat odděleně a vytrženou z kontextu práva duševního vlastnictví, resp. práva autorského. Základními výchozími prameny doktrinální interpretace autorského práva, které se zabývají i veřejnými licencemi (byť pouze partikulárně) jsou zejména:

TELEC, Ivo. Přehled práva duševního vlastnictví. 2., upr. vyd. Brno : Doplněk, 2007. 199 s. ISBN 9788072392063.

TELEC, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon : komentář. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 971 s. ISBN 9788071796084.

CHALOUPKOVÁ, Helena. Autorský zákon: komentář. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xii, 477 s. ISBN 9788074004322.

Obecné zdroje k licenčním smlouvám:

TŮMA, Pavel. Smluvní licence v autorském právu. Vyd. 1. Praha : C.H. Beck, 2007. 167 s. ISBN 9788071795735.

JAKL, Ladislav, ed. Licence v oblasti práv k duševnímu vlastnictví: soubor vědeckovýzkumných prací. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2008. 179, xv s. ISBN 978-80-86855-29-5.

Obecné zdroje k veřejným licencím

V podstatě jediný, a co do rozsahu a širě záběru doposud nepřekonaný, obecný zdroj řešící právní aspekty veřejných licencí, je diplomová magisterská práce (sic!) Petra Jansy:

JANSA, Petr. Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice [online]. 2008 [citováno 23. 3. 2012]. 138 s. Magisterská diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí práce Irena Holcová. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/dp_petr_jansa_komplet_xmp.pdf> .

Velice praktický a hodnotný návod k aplikaci veřejných licencí poskytuje též:

HOLCOVÁ, Irena. Autorské právo v e-learningu (též ve vztahu k systému wiki) v otázkách a odpovědích. Multimediální podpora výuky klinických a zdravotnických oborů :: Portál 1. lékařské fakulty Karlovy Univerzity v Praze [online]. 5.10.2009, poslední aktualizace 9.1.2012 [citováno 15. 12. 2012] Dostupný z WWW: <<http://portal.lf1.cuni.cz/clanek-867-autorske-pravo-v-e-learningu-tez-ve-vztahu-k-systemu-wiki-v-otazkach-a-odpovedich>> . ISSN 1803-6619. Dokument je bohužel dostupný pouze uživatelům sítě MEFANET a české akademické federace identit eduID.cz.

Obecný přehled právních problémů podává i:

KOŠČÍK, Michal; ŠAVELKA, Jaromír. Právní aspekty licence Creative Commons v prostředí českého práva. In Sborník ze 3. ročníku Semináře ke zpřístupňování šedé literatury 2010. Praha : Národní technická knihovna, 2010. 7 s. Dostupné i online: <http://nysl.techlib.cz/images/SAVELKA_SEM_2010.pdf> .

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons v českém prostředí. Knihovna [online]. 2009, roč. 20, č. 1, s. 88-94 [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna91/gruber.htm>> . ISSN 1802-8772.

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons a perspektiva jejich zavedení do českého prostředí. Ikaros [online]. 2008, roč. 12, č. 3 [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný na World Wide Web: <<http://ikaros.cz/node/4612>> . URN-NB-N:cz-ik4612. ISSN 1212-5075.

V současné době spíše historickou hodnotu má článek Michala Koščíka, který řešil otázku platnosti a vymahatelnosti licencí Creative Commons v českém právním řádu před jejich portováním v roce 2009.

KOŠČÍK, Michal. Creative Commons - Will it do good in the Czech Republic?. Masaryk University Journal of Law and Technology, Brno, Masarykova univerzita. 2008, vol. 2, no. 1, s. 62-74. Dostupné i online: <http://mujlt.law.muni.cz/storage/1234798714_sb_05_koscik.pdf>. ISSN 1802-5943

Veřejné licence v akademické praxi

Obecné zdroje týkající se autorského práva a knihoven - vzhledem k datu jejich vydání ovšem není zohledněna problematika veřejných licencí.

BOHÁČEK, Martin. Licenční smlouvy ve vztahu ke knihovnám. Knihovnická revue. 2001, č. 4, s. 242–265. ISSN 1214-0678. Dostupné i online: <<http://knihovna.nkp.cz/NKKR0104/0104242.html>>.

HARTMANOVÁ, Dagmar. Knihovna on-line a autorské právo. Knihovnická revue. 2003, roč. 14, č. 2, s. 100-105. Dostupné i online: <<http://full.nkp.cz/nkkp/NKKR0302/0302100.html>>. ISSN 1214-0678.

JURMANOVÁ VOLEMANOVÁ, Věra. Digitální knihovny z pohledu autorského práva. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. 65 s. ISBN 80-210-3646-X.

Systematicky se otázkám využití veřejných licencí a autorskoprávním aspektům zveřejňování šedé literatury v institucionálních repozitářích věnuje právní expertíza Radima Polčáka a Jaromíra Šavelky.

POLČÁK, Radim; ŠAVELKA, Jaromír. Právní aspekty šedé literatury. 2009 [citováno 15. 12. 2012]. 30 s. Dostupné z: http://nysl.techlib.cz/images/Pravni_exp_NUSL.pdf

Zmínit lze i výzkumnou zprávu Zdeňky Kokoškové, která analyzuje míru obeznamosti pracovníků knihoven s veřejnými licencemi, konkrétně licencemi Creative Commons. Obsahuje též odkazy na další zdroje.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka. Průzkum o CC licencích a jejich využití v knihovnách [online]. 2010 [citováno 15. 12. 2012]. 21 s. Dostupné z: <<http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/Zdenka-Kokosova-Pruzkum-o-CC-licenci-ch-a-jeho-vyuziti-v-knihovnach.pdf>> .

Hnutí Open Access je stále populárnější a tomu odpovídá i pokrytí problematiky, zejména zatím však pouze popularizačními, texty.

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons a jejich využití v OA. Zpravodaj ÚVT MU. ISSN 1212-0901, 2009, roč. XX, č. 2, s. 8-12. Dostupné i online: <<http://www.ics.muni.cz/bulletin/articles/629.html>> .

PLANKOVÁ, Jindra. Fenomén open access v informační společnosti. Ikaros [online], 2007, 11(9) [citováno 15. 12. 2012]. Dostupné z: <<http://www.ikaros.cz/node/4303>> . ISSN 1212-5075.

BARTOŠEK, Milan. Open access - otevřený přístup k vědeckým informacím. Úvod do problematiky. Zpravodaj ÚVT MU. 2009, roč. XX, č. 2, s. 1-7. Dostupné i online: <<http://www.ics.muni.cz/bulletin/articles/628.html>> . ISSN 1212-0901.

Veřejné licence a software

Problematicke veřejných licencí v oblasti software se věnuje více zdrojů, než ostatním oblastem. Důvodem je zejména obliba licencování počítačových programů pod veřejnými licencemi i jistá zaužívanost tohoto institutu v komunitě.

Komplexně zpracovává problematiku rigorózní práce Josefa Aujezdského, publikovaná na portálu root.cz. V obecné části jsou adresovány obecné otázky aplikace veřejných licencí v ČR, v části zvláštní jsou pak okomentovány ustanovení nejznámějších veřejných softwarových licencí (GNU GPL 2.0).

AUJEZDSKÝ, Josef. Licence [online]. [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z: <<http://www.root.cz/specialy/licence/>> .

Detailní rozbor právní aspektu veřejných softwarových licencí, a to i s komparací zejména s německou právní úpravou, poskytuje práce Viktora Kusteina:

KUSTEIN, Viktor. Fenomén svobodného softwaru. Revue pro právo a technologie. Brno : Masarykova univerzita. 2011, roč. 2, č. 3. s. 60-89. Dostupné i online: <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/12793>>. ISSN 1804-5383.

Unikátní rozbor jednotlivých smluvních ustanovení jednotlivých softwarových veřejných licencí a jejich vzájemnou použitelnosti poskytuje práce Ivety Sedláčkové:

SEDLÁČKOVÁ, Iveta. Kompatibilita svobodných licencí. Revue pro právo a technologie. Brno : Masarykova univerzita. 2012, roč. 3, č. 5. s. 122-151. Dostupné i online: <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/17196>>. ISSN 1804-5383.

Z dalších publikací lze zmínit:

CEPL, Matěj. Právní rozbor dvou volných licencí z hlediska českého práva. Rozbor GNU/GPL [online]. Vydáno 24. 1. 1999 [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z: <<http://www.ceplovi.cz/matej/clanky/oplana.html>>.

Jeden z prvních odborných článků řešící problémy aplikací veřejných licencí v českém právním řád. Je nutno upozornit na neaktuálnost textu.

ČERMÁK, Jiří. GNU/GPL - právní rozbor licence. IT právo – server o internetovém a počítačovém právu [online] Vydáno 10. 11. 2001 [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=44876>>

ČERMÁK, Jiří. GNU/GPL - otázky a odpovědi. IT právo – server o internetovém a počítačovém právu [online]. Vydáno 3. 1. 2002 [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=60797>>.

LHOTKA, Ladislav. Obecná veřejná licence GNU [online]. Zpravodaj ÚVT MU. ISSN 1212-0901, 2005, roč. XV, č. 5, s. 16-20 [citováno 15. 12. 2012]. Dostupný z: <<http://www.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/336.html>>.

SZATTLER, Eduard; GPL. „Viral“ License or „Viral“ Contract. Masaryk University Journal of Law and Technology. 2007, roč. 1, č. 1, s. 6779. Dostupné online: <http://mujlt.law.muni.cz/storage/1205528865_sb_07-ezattler.pdf

Z odborných monografií je nutno zmínit práce Bohumíra Štědrone - v historickém kontextu je velice zajímavá navrhovaná licence pro veřejnou správu:

ŠTĚDRONĚ, Bohumír. Open Source software ve veřejné správě a soukromém sektoru. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 124 s. Průvodce. ISBN 978-80-247-3047-9.

ŠTĚDRONĚ, Bohumír. Ochrana a licencování počítačového programu. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. xv, 199 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-555-7.

Veřejné licence a informace veřejného sektoru

Obecným portálem poskytujícím informace ohledně dalšího užití informací veřejného sektoru v české republice, jakož i odkazy na další zdroje, je <http://www.czechpsi.info/>.

Právním aspektům dalšího využívání informací veřejného sektoru a i jejich případnému licencování se věnovali Radim Polčák a Aleš Pekárek.

POLČÁK, Radim. Informace veřejného sektoru a jejich další komerční využití. Veřejná správa, 2008, 19(7). Příloha, 2008, 19(7), s. IV-VII. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2008/07/pril_polcak.html>. ISSN 1213-6581.

PEKÁREK, Aleš. Výzkum informací veřejného sektoru České republiky. Ikaros [online]. 2009, roč. 13, č. 3 [cit. 20.03.2012]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5297>>. URN-NBN:cz-ik5297. ISSN 1212-5075.

PEKÁREK, Aleš. Současný stav a výhledy v oblasti centralizovaného katalogu informací veřejného sektoru ČR. ProInflow [online]. 14.10.2011 [cit. 20.03.2012]. Dostupný z WWW: <<http://pro.inflow.cz/soucasny-stav-vyhledy-v-oblasti-vyvoje-centralizovaneho-katalogu-informaci-verejneho-sektoru-cr>>. ISSN 1804–2406.

Nikoliv zveřejňování PSI, ale bibliografických údajů je předmětem analýzy pracovníků Ústavu práva a technologií:

Zpřístupnění bibliografických dat Katalogu NTK a Národní databáze ISSN za podmínek odpovídajících režimu Open Definition: opinio : stanovisko k právní otázce [online]. Objednatel Národní technická knihovna. Zhotovitel Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Zpracovatel Radim Polčák, Matěj Myška. Jaromír Šavelka. Brno, 2012, 18 s. [citováno 15. 12. 2012] Dostupné z: <<http://repozitar.techlib.cz/record/336>>.

Příloha č. 1

Anotovaná licence Uvedte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko

Licence BY-NC-SA slouží jako základ všech ostatních licencí. Vypuštěním některých prvků z ní lze vytvořit všech šest základních smysuplných variant těchto licencí.

V následujícím plném textu licence jsme [tučným písmem v hranatých závorkách] čtenáři stručně glosovali vybrané pasáže a pokusili se mu poskytnout vodítko komplikovaným právním jazykem.

Text licence byl převzat z: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/legalcode>

Creative Commons Uvedte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko

CREATIVE COMMONS CORPORATION („CREATIVE COMMONS“) NENÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ ANI NEPOSKYTUJE PRÁVNÍ SLUŽBY. POSKYTOVÁNÍM NÁSLEDUJÍCÍHO TEXTU LICENČNÍHO UJEDNÁNÍ NEVZNIKÁ MANDÁTNÍ NEBO OBDOBNÝ VZTAH. CREATIVE COMMONS POSKYTUJE TEXT UJEDNÁNÍ TAKOVÝ, JAKÝ JE. CREATIVE COMMONS NEPOSKYTUJE ŽÁDNÉ ZÁRUKY ZA OBSAH TOHOTO TEXTU A NEODPOVÍDÁ ZA ŠKODY, KTERÉ VZNIKNOU JEHO UŽITÍM, NAD MINIMÁLNÍ ROZSAH STANOVENÝ PLATNOU PRÁVNÍ ÚPRAVOU.

Licenční ujednání

DÍLO (JAK JE DEFINOVÁNO NÍŽE) JE POSKYTOVÁNO ZA PODMÍNEK TÉTO CREATIVE COMMONS PUBLIC LICENSE (DÁLE JEN „CCPL“, „LICENČNÍ UJEDNÁNÍ“ NEBO „UJEDNÁNÍ“). DÍLO JE CHRÁNĚNO PLATNÝMI PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍMI PRÁVO AUTORSKÉ. JAKÉKOLI UŽITÍ DÍLA, KTERÉ NENÍ V SOULADU S TĚMITO PŘEDPISY NEBO S TÍMTO LICENČNÍM UJEDNÁNÍM, JE ZAKÁZÁNO.

UŽITÍM DÍLA V SOULADU S TÍMTO LICENČNÍM UJEDNÁNÍM SE NABYVATEL ZAVAZUJE DODRŽOVAT PODMÍNKY TOHOTO UJEDNÁNÍ A STÁVÁ SE JAKO NABYVATEL STRANOU LICENČNÍ SMLOUVY V ROZSAHU, V JAKÉM PODMÍNKY TOHOTO UJEDNÁNÍ NABYVATELE SMLUVNĚ ZAVAZUJÍ. POSKYTOVATEL POSKYTUJE NABYVATELI LICENCI K DÍLU JEN POKUD NABYVATEL BEZPODMÍNEČNĚ AKCEPTUJE PODMÍNKY TOHOTO UJEDNÁNÍ. **[Popis fungování veřejných licencí, které se zakládají a staví na platném autorském právu]**

1. Definice

- a. Pojem „**dílo**“ označuje pro účely tohoto ujednání autorské dílo nebo jiný nehmotný statek chráněný autorským zákonem, pokud příslušný právní řád jeho ochranu též uznává. Autorskými díly mohou být mimo jiné díla literární, výtvarná, hudební, audiovizuální, vědecká, fotografie nebo počítačové programy. Jinými nehmotnými statky jsou zejména umělecké výkony výkonných umělců, zvukové nebo zvukově obrazové záznamy, televizní a rozhlasové vysílání. Za díla jsou považovány též databáze. Pojem „Dílo“ popřípadě „DÍLO“ označuje konkrétní dílo, ke kterému poskytovatel poskytuje nabyvateli licenci za podmínek uvedených v tomto ujednání.
- b. Pojem „**souborné dílo**“ označuje pro účely tohoto ujednání soubor nezávislých děl nebo jiných prvků, který je jako celek dílem, a do něhož je celé Dílo v nezměněné, tj. neupravené podobě zařazeno. Souborným dílem může být zejména časopis nebo jiné periodikum, sborník, encyklopedie, antologie, pásmo nebo výstava. Zařazení Díla do souborného díla se nepovažuje za jeho úpravu. Pokud je to výslovně uvedeno, považuje se za souborné dílo též soubor, který místo Díla obsahuje upravené Dílo.
- c. Pojem „**upravené Dílo**“ označuje pro účely tohoto ujednání výsledek jakékoliv úpravy Díla, kterou může být zejména zpracování Díla nebo zpracování Díla s jinými díly, doplnění Díla nebo jiné změny Díla. Upraveným Dílem může být mimo jiné jeho

překlad, dramaturgie, zhudebnění. Za upravené Dílo se považuje i jeho spojení s dalším dílem či prvky (např. užití hudebního díla jako doprovodu), ale ne jeho pouhé zařazení do souborného díla.

- d. Pojem „**autor**“ označuje pro účely tohoto ujednání osobu nebo osoby, které Dílo vytvořily.
- e. Pojem „**poskytovatel**“ označuje pro účely tohoto ujednání autora nebo jinou fyzickou nebo právnickou osobu, která je oprávněna poskytnout licenci k užití Díla za podmínek uvedených v tomto ujednání.
- f. Pojem „**nabyvatel**“ označuje pro účely tohoto ujednání fyzickou nebo právnickou osobu, která užívá Dílo v souladu s tímto ujednáním a která neporušila ve vztahu k Dílu podmínky tohoto ujednání, ledaže získala od poskytovatele výslovný souhlas vykonávat práva k Dílu na základě tohoto ujednání i přes předchozí porušení jeho podmínek.
- g. Pojem „**rozmnožování**“ označuje pro účely tohoto ujednání zhotovování rozmnoženin díla, a to jakýmkoli prostředky. Rozmnoženiny mohou být mimo jiné tiskové, fotografické, zvukové, obrazové, nebo zvukově-obrazové a mohou mít též elektronickou podobu, zahrnující vyjádření analogové i digitální. Rozmnožováním je též zhotovení rozmnoženiny nezbytné k zavedení, uložení, zobrazení, provoz a přenos počítačového programu a vytěžování obsahu databáze.
- h. Pojem „**rozšiřování**“ označuje pro účely tohoto ujednání zpřístupňování originálu díla nebo jeho rozmnoženiny v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva. Za rozšiřování díla se považuje také jeho vystavování, pronájem a půjčování.
- i. Pojem „**sdělování veřejnosti**“ označuje pro účely tohoto ujednání zpřístupňování díla v nehmotné podobě. Sdělováním veřejnosti se mimo jiné rozumí veřejné provozování díla nebo jeho

přenos, vysílání rozhlasem nebo televizí a zpřístupňování díla veřejnosti prostřednictvím počítačové nebo jiné sítě, a to způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své volby. Sdělováním veřejnosti je též zužitkování obsahu databáze.

- j. Pojem „**licenční prvky**“ označuje pro účely tohoto ujednání charakteristické prvky této licence, které stanovil poskytovatel a které jsou vyjádřeny v jejím označení: „Uveďte autora“, „Neužívejte komerčně“ a „Zachovejte licenci“.

2. Výjimky a omezení ochrany práv k Dílu.

Toto ujednání neomezuje, nezuzuje ani jinak nelimituje volná užití Díla, užití Díla na základě zákonné licence, vyčerpání práv při prvním převodu vlastnictví k originálu nebo rozmnoženině Díla v hmotné podobě nebo jiná zákonná omezení práv k Dílu. **[není tedy omezena zákonná citační licence (§ 31), kopírování díla pro osobní potřebu (§30) a další]**

3. Poskytnutí licence.

[Co může uživatel s dílem dělat] Za podmínek stanovených tímto ujednáním poskytuje poskytovatel nabyvateli bezúplatnou, množstevně a místně neomezenou, nevýhradní a časově neomezenou (na celou dobu trvání práv k Dílu) licenci k Dílu:

- a. oprávnění rozmnožovat Dílo, zahrnovat Dílo do souborných děl a jako součást souborných děl Dílo dále rozmnožovat,
- b. oprávnění upravovat Dílo a upravené Dílo rozmnožovat, zařazovat do souborných děl a jako součást souborných děl dále rozmnožovat, pokud je z upraveného Díla nebo jeho označení zřejmé, že Dílo bylo změněno nebo jinak upraveno,
- c. oprávnění Dílo samostatně nebo jako součást souborného díla rozšiřovat a sdělovat veřejnosti, oprávnění rozšiřovat a sdělovat veřejnosti upravené Dílo.

Nabyvatel je oprávněn Dílo užívat výše uvedenými způsoby na všech nosičích a ve všech formátech, není-li takové užití omezeno zákonem. Oprávnění nabyvatele se vztahuje i na provádění technických úprav nezbytných k tomu, aby Dílo bylo dovořeným způsobem použito na jiném nosiči nebo v jiném formátu. **[dovolení skenování, digitalizace atd.]** Veškerá práva k Dílu, která nejsou výslovně poskytnuta touto licencí, zůstávají vyhrazena, mimo jiné práva uvedená v ustanovení čl. 4 písm. e). Nabyvatel není povinen poskytnutou licenci využít.

Je-li součástí poskytované licence i zvláštní právo pořizovatele k jím pořízené databázi **[§ 88 AutZ – právo sui generis]**, poskytovatel se takového práva k Dílu v celém rozsahu vzdává.

4. Omezení licence

[podmínky, za kterých je uživatel oprávněn s dílem nakládat]

- a. Nabyvatel je oprávněn rozšiřovat Dílo nebo ho sdělovat veřejnosti pouze za podmínek stanovených tímto ujednáním. Nabyvatel je při tom vždy povinen k Dílu připojit text tohoto ujednání nebo odkaz na něj ve formátu Uniform Resource Identifier (dále jen „URI“). Nabyvatel není oprávněn omezovat užití Díla nad rámec stanovený tímto ujednáním. Nabyvatel není oprávněn poskytovat podlicenci k Dílu. Při rozšiřování Díla nebo jeho sdělování veřejnosti je nabyvatel povinen zachovat beze změny všechny odkazy na toto ujednání a případná ustanovení o odpovědnosti vztahující se k Dílu. Při rozšiřování Díla nebo jeho sdělování veřejnosti nesmí nabyvatel použít žádné technické prostředky ochrany, které by omezovaly oprávnění dalších osob v užití Díla v souladu s tímto ujednáním. **[zákaz používat tzv. technologické zámky, tj. protikopírovací ochrany atd.]** Ustanovení tohoto čl. 4 písm. a) se vztahují na Dílo i tehdy, je-li zahrnuto do souborného díla. Licence poskytovaná podle tohoto ujednání se však nemusí vztahovat na souborné dílo jako celek nebo na jeho ostatní části. Pokud nabyvatel vytvoří souborné dílo je povinen na žádost poskytovatele odstranit ze souborného díla

údaje uvedené v ustanovení čl. 4 písm. d), je-li to fakticky možné. Pokud nabyvatel vytvoří upravené Dílo je povinen na žádost poskytovatele odstranit z upraveného Díla údaje uvedené v ustanovení čl. 4 písm. d), je-li to fakticky možné.

b. [Licenční prvek SA – Zachovejte licenci] Nabyvatel je oprávněn rozšiřovat nebo sdělovat veřejnosti upravené Dílo výhradně za podmínek:

- i. tohoto licenčního ujednání,
- ii. pozdější verze tohoto licenčního ujednání se shodnými licenčními prvky,
- iii. verze 3.0 nebo vyšší licenčního ujednání Creative Commons určeného pro právní řád jiného státu, jež obsahuje shodné licenční prvky, nebo
- iv. verze 3.0 nebo vyšší licenčního ujednání Creative Commons Unported se shodnými licenčními prvky (dále jen „dovolená licenční ujednání“).

Nabyvatel je při tom vždy povinen k upravenému Dílu připojit text dovoleného licenčního ujednání nebo odkaz na něj ve formátu URI. Nabyvatel není oprávněn omezovat užití upraveného Díla nad rámec stanovený tímto ujednáním. Při rozšiřování upraveného Díla nebo jeho sdělování veřejnosti je nabyvatel povinen zachovat beze změny všechny odkazy na dovolené ujednání a případná ustanovení o odpovědnosti. Při rozšiřování upraveného Díla nebo jeho sdělování veřejnosti nesmí nabyvatel použít žádné technické prostředky ochrany, které by omezovaly oprávnění dalších osob v užití upraveného Díla v souladu s dovoleným licenčním ujednáním. Ustanovení tohoto čl. 4 písm. b) se vztahují na upravené Dílo i tehdy, je-li zahrnuto do souborného díla. Licence poskytovaná podle dovoleného licenčního ujednání se však nemusí vztahovat na takové souborné dílo jako celek nebo na jeho ostatní části.

- c. **[Licenční prvek NC – neužívejte komerčně]** Oprávnění poskytnutá nabyvateli podle ustanovení čl. 3 se vztahují pouze na užití Díla, jejichž primárním účelem není získání přímého nebo nepřímého obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění (dále jen „nekomerční využití“). Za nekomerční využití se pro potřeby této licence považuje i poskytnutí Díla za jiné dílo, ke kterému dochází například při sdílení dat prostřednictvím počítačové nebo jiné sítě, pokud v souvislosti s poskytnutím nedochází k platbám nebo jinému peněžitému plnění **[dovolené rozmnožování/rozšiřování v P2P sítích]**.
- d. **[Licenční prvek BY – Uveďte autora – vymezení údajů, které je třeba uvádět]** Při rozšiřování Díla, upraveného Díla nebo souborného díla nebo při jejich sdělování veřejnosti je nabyvatel povinen, pokud nebyl v souladu s ustanovením čl. 4 písm. a) požádán o opak, připojit beze změny všechny copyrightové doložky a je povinen způsobem odpovídajícím danému nosiči a v přiměřené formě uvést následující údaje, pokud existují a jsou mu známy:
- i. jméno případně pseudonym autora nebo jména či označení jiných osob, které autor nebo poskytovatel uvedl v copyrightové doložce k Dílu, v podmínkách užití Díla nebo které označil jiným přiměřeným způsobem (dále jen „uvedené osoby“),
 - ii. název Díla,
 - iii. odkaz ve formátu URI, který poskytovatel k Dílu připojil, pokud odkazuje na copyrightovou doložku k Dílu nebo na licenční podmínky a
 - iv. pokud se jedná o upravené Dílo, též údaje o Díle a o způsobu, kterým bylo upraveno, v souladu s ustanovením čl. 3 písm. b).

- e. Údaje uvedené v ustanovení tohoto čl. 4 písm. d) má nabyvatel povinnost uvést jakýmkoli přiměřeným způsobem. **[u „offline“ autorských děl je nutno uvádět odkazy ve formě „lidsky“ čitelné – tedy celý URI odkaz]** V případě upraveného Díla nebo souborného díla se považuje za přiměřené, aby údaje vztahující se k Dílu byly uvedeny spolu s obdobnými údaji o ostatních dílech, která byla zahrnuta do souborného díla nebo využita při vzniku upraveného Díla, a to způsobem nesnižujícím jejich hodnotu ve srovnání s obdobnými údaji o ostatních uvedených dílech a ostatních uvedených osobách. Údaje uvedené v ustanovení tohoto čl. 4 písm. d) je nabyvatel oprávněn použít pouze pro označení Díla v souvislosti s užitím Díla v souladu s tímto ujednáním. Bez předchozího písemného souhlasu uvedených osob není nabyvatel oprávněn uvádět údaje o Díle způsobem, který by přímo či nepřímo vyvolal dojem účasti nebo jiné formy podpory ze strany uvedených osob.
- f. Omezení uvedená v čl. 4 písm. a) až d) se nevztahují na ty části Díla, na které se vztahuje definice díla uvedená v čl. 1 písm. a) pouze z důvodu ochrany zvláštních práv pořizovatele databáze. **[licenční prvky SA, NC a BY se nevztahují na databáze chráněné právem sui generis]**
- g. Práva na odměnu za užití Díla podle tohoto ujednání jsou upravena následovně:
- i. Tímto ujednáním nejsou dotčena práva na odměnu za užití Díla, která poskytovatel nemůže neuplatnit nebo se jich vzdát, zejména práva povinně kolektivně spravovaná. **[jedná se zejména o náhradní odměnu za dovozené rozmnožování pro osobní potřebu - § 25 AutZ, nepřesně lidově označované jako „výpalné“]**
 - ii. Tímto ujednáním dále nejsou dotčena práva na odměnu za jiné než nekomerční využití Díla, i když by poskytovatel mohl tato práva neuplatnit nebo se jich vzdát.

- iii. Ve všech ostatních případech se poskytovatel zavazuje svá práva na odměnu za užití Díla podle tohoto ujednání neprohlásit platnit nebo se jich tímto vzdává. **[jedná se o případy vyloučitelné rozšířené kolektivní správy]**
- h. Tímto ujednáním nejsou dotčena osobnostní práva autora, pokud příslušný právní řád jejich ochranu uznává. Zejména si nikdo nesmí osobovat autorství k Dílu a Dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu. Za zásah do osobnostních práv autora se nepovažuje jednání v souladu s podmínkami stanovenými tímto ujednáním. **[tedy dovozená modifikace ve smyslu čl. 3 písm. b)]**

5. Odpovědnost za vady

NEBYLA-LI MEZI POSKYTOVATELEM A NABYVATELEM UZAVŘENA PÍSEMNÁ DOHODA UPRAVUJÍCÍ ODPOVĚDNOST POSKYTOVATELE ZA VADY DÍLA, POSKYTUJE POSKYTOVATEL DÍLO TAKOVÉ, JAKÉ JE. POSKYTOVATEL NEPROHLAŠUJE, ŽE DÍLO MÁ URČITÉ VLASTNOSTI A NEPOSKYTUJE K DÍLU ZÁRUKY, COŽ NABYVATEL BERE NA VĚDOMÍ.

6. Odpovědnost za škodu

POSKYTOVATEL NEODPOVÍDÁ ZA ŽÁDNOU ŠKODU NAD MINIMÁLNÍ ROZSAH STANOVENÝ PLATNOU PRÁVNÍ ÚPRAVOU, COŽ NABYVATEL BERE NA VĚDOMÍ.

7. Ukončení licence

- a. Nabyvateli zaniká licence k Dílu podle tohoto ujednání okamžikem, kdy nabyvatel poruší podmínky tohoto ujednání. Tím nejsou dotčeny licence k soubornému dílu, které nabyvatel poskytl nebo poskytne v souladu s tímto ujednáním dalším osobám, pokud tyto osoby podmínky příslušné licence dodržují. Články 1, 2, 5, 6, 7 a 8 tohoto ujednání zůstávají v účinnosti i po zániku oprávnění k užití Díla podle tohoto odstavce.

- b. Nedojde-li k zániku licence k Dílu podle odstavce a), je licence k Dílu časově neomezená (na celou dobu trvání práv k Dílu). **[tedy 70 let od smrti autora]** Poskytovatel je oprávněn současně poskytovat k Dílu jiné licence nebo může přestat Dílo šířit, pokud tím nebude dotčena licence k Dílu poskytnutá nabyvateli ani další licence poskytnuté v souladu s tímto ujednáním, a pokud zůstane, vyjma případu uvedeného v předchozím odstavci, v plném rozsahu platná a účinná licence, kterou poskytovatel nabyvateli na základě tohoto ujednání poskytl. **[fakticky je tedy jednou zpřístupněné dílo pod CC licencemi zpřístupněno navždy]**

8. Závěrečná ustanovení

- a. Když nabyvatel rozšiřuje nebo sděluje veřejnosti Dílo nebo souborné dílo, poskytuje licenci k Dílu dalším osobám přímo poskytovatel, a to za stejných podmínek a ve stejném rozsahu, v jakém získal licenci k Dílu nabyvatel na základě tohoto ujednání. **[zákaz udělování podlicencí]**
- b. Pokud se některé ustanovení tohoto ujednání stane neplatným nebo neúčinným, nemá tato neplatnost nebo neúčinnost vliv na platnost a účinnost zbývajících ustanovení.
- c. Bez písemného souhlasu druhé smluvní strany není smluvní strana oprávněna vyloučit nebo změnit žádné ustanovení tohoto ujednání.
- d. Smluvní strany prohlašují, že toto ujednání tvoří úplnou dohodu o podmínkách poskytnutí licence k Dílu. Toto ujednání lze měnit pouze písemnou dohodou smluvních stran.
- e. Pokud se smluvní strany nedohodnou jinak, řídí se právní vztahy podle tohoto ujednání právem České republiky. **[volba práva]**

Upozornění Creative Commons

Creative Commons není stranou licenční smlouvy a neposkytuje k Dílu žádné záruky. Creative Commons v žádném případě neodpovídá nabyvateli nebo třetím osobám za škodu nebo jinou újmu, kterou utrpěli v souvislosti s tímto ujednáním. Předchozí dvě věty se nevztahují na případ, kdy Creative Commons sebe jako poskytovatele podle tohoto ujednání výslovně uvede.

Ochrannou známku „Creative Commons“ a jiné ochranné známky nebo loga Creative Commons je možné použít pouze pro potřeby označení, že Dílo je poskytováno veřejnosti pod licencí CCPL. Jakékoli jiné užití ochranné známky „Creative Commons“ nebo jiné ochranné známky nebo loga Creative Commons vyžaduje předchozí písemný souhlas Creative Commons. **[Kreativní zpracování loga a jeho používání, jakož i souvisejících ikonek je tedy podmíněno souhlasem organizace Creative Commons]** Jejich užití se řídí aktuálním zněním pokynů pro užívání ochranných známek Creative Commons, které je k dispozici na internetových stránkách Creative Commons nebo na vyžádání. Uvedená pravidla pro užití ochranných známek nejsou součástí této licence.

Creative Commons je možno kontaktovat na adrese <http://creativecommons.org/>.

Příloha č. 2

Toto prohlášení vytvořil Petr Jansa za laskavého přispění kolegů Ireny Holcové, Kateřiny Slušné a Jana Diblíka. Prohlášení je kdokoli oprávněn využívat za podmínek licence Creative Commons Uveďte autora 3.0 Česko (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/>).

PROHLÁŠENÍ O POSKYTNUTÍ LICENCE CREATIVE COMMONS¹

Já, níže podepsaný **Jan Novák**, narozený dne 29. února 1970, bytem Masná 1, Praha 1,

tímto prohlašuji, že

a) jsem autorem a nositelem autorských práv² k článku „**O nesmrtelnosti chrousta**“ *vydaného dne 24. dubna 2009 v časopise „Naše louka“ /, který dosud nebyl zveřejněn³* (dále jen „dílo“),

b) s účinností od dnešního dne poskytnuji k dílu licenci **Creative Commons Uveďte autora 3.0 Česko**⁴ dostupnou na adrese <http://cre->

1 Prohlášení je vhodné získat od autora, pokud chcete pod licencí CC šířit (např. na svých internetových stránkách) dílo, které ještě není pod licencí CC veřejně dostupné a ke kterému nemáte autorská práva (nejste jeho autorem). Licenci CC lze poskytnout i ústně, toto prohlášení je pouze doklad pro vás, že autor licenci skutečně poskytuje a že tak souhlasí též s tím, abyste vy (nebo kdokoli další) jeho dílo pod příslušnou licencí CC dále šířili. Funkci prohlášení může do jisté míry splnit i jiné zachycení projevu vůle autora – např. e-mail, ve kterém žádá o zpřístupnění díla veřejnosti pod příslušnou licencí nebo odkaz na licenci uvedený přímo v díle.

2 U spoluautorů je třeba souhlasu všech. Pokud prohlášení podepisuje jiná osoba než autor, je třeba uvést, z jakého titulu, např.:
– zaměstnavatel u zaměstnavatele díla (My, níže podepsaná společnost XY tímto prohlašujeme, že jsme vykonavatelé majetkových autorských práv k dílu A, které vytvořil náš zaměstnanec B, ...),
– dědic (... jsem jakožto dědic nositelem majetkových autorských práv k dílu A, jehož autorem je můj předek/pan/paní B, ...).

3 Další příklady děl: ... souboru 128 fotografií motýlů.../...15 zvukových nahrávek autorských bluesových písní...

4 Existuje celkem šest licencí – viz:
<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/legalcode>

creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/legalcode (dále jen „licence“), resp. zpřístupňuji dílo za podmínek této licence,

c) na díle nevážnou práva třetích osob, která poskytnutí licence brání, a jsem oprávněn poskytnout licenci bez jakéhokoli omezení – tj. zejména prohlašuji, že *k dílu nebyla poskytnuta výhradní licence / že k dílu byla poskytnuta výhradní licence, jejíž doba trvání již uplynula*⁵ a

d) jsem si plně vědom obsahu poskytované licence, tj. zejména toho, že

- licenci poskytují neomezenému okruhu osob,
- licence opravňuje nabyvatele dílo šířit,
- licence opravňuje nabyvatele dílo upravovat,
- licence opravňuje nabyvatele dílo v upravené podobě dále šířit,
- nabyvatel je povinen uvádět jméno autora a název díla,
- můj závazek licenci poskytovat trvá po celou dobu ochrany díla, což mj. vylučuje poskytnutí výhradní licence, která by další poskytování licence znemožnila.⁶

V Praze dne 29. dubna 2009

Jan Novák

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/cz/legalcode>

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/cz/legalcode>

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/cz/legalcode>

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/legalcode>

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/legalcode>

- 5 Poskytnutí licence CC může vylučovat i dříve poskytnutá nevýhradní licence. Nevýhradní licence může stanovit i určitá omezení, která jsou sice s licencí CC slučitelná, ale je třeba je v prohlášení zmínit – např. povinnost odkázat při dalším šíření článku na periodikum, kde původně vyšel.
- 6 Výčet je třeba upravit tak, aby odpovídal licenčním prvkům zvolené licence – první dvě a poslední dvě odrážky zůstanou vždy, prostřední dvě je třeba vyměnit nebo doplnit následujícími:
licence opravňuje nabyvatele užívat dílo pouze k nekomerčním účelům
licence neopravňuje nabyvatele dílo upravovat a v upravené podobě dále šířit,
nabyvatel licence je oprávněn upravené dílo dále šířit pouze pod stejnou nebo obdobnou licenci.

Matěj Myška
Libor Kyncl
Radim Polčák
Jaromír Šavelka

Veřejné licence v České republice

© Masarykova univerzita, 2012

Vydání a tisk: Tribun EU, s. r. o.,
Cejl 892/32, 602 00 Brno
V Tribunu EU vydání první
Brno 2012

ISBN: 978-80-263-0343-5 (tištěná verze)

ISBN: 978-80-263-0344-2 (online verze)

Publikace byla financována z projektu „Projekt integrace veřejných licencí“ reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR.

Elektronická verze publikace je dostupná z: <http://flip.law.muni.cz>

Publikace byla financována z projektu „Projekt integrace veřejných licencí“
reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR.

9 788026 303435 >